Elektronicznie podpisany przez:
STANISŁAW SZPEFLIK
dnia 30 grudnia 2024 r.

UCHWAŁA NR VIII-44/2024
RADY GMINY WIERZBICA

z dnia 30 grudnia 2024 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wierzbica na lata 2023 – 2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, z późn. zm.) oraz art. 14 ust. 1, art. 19 i art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278), Rada Gminy Wierzbica uchwala, co następuje:

§ 1.

W uchwale Nr IV-15/2024 Rady Gminy Wierzbica z dnia 6 sierpnia 2024 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wierzbica na lata 2023 - 2030, załącznik do uchwały otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wierzbica.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Wierzbica

Stanisław Szpeflik

Załącznik do uchwały Nr VIII-44/2024
Rady Gminy Wierzbica
z dnia 30 grudnia 2024 r.

Gmina Wierzbica

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wierzbica na lata 2023-2030

Zawartość

WSTĘP 5

AKTUALIZACJA WSKAŹNIKÓW DELIMITACYJNYCH LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY WIERZBICA NA LATA 2017-2023 6

Wskaźniki społeczne delimitujące obszary zdegradowane 7

Gęstość zaludnienia 7

Dynamika zmiany liczby ludności 8

Współczynnik młodości demograficznej 9

Wskaźnik obciążenia demograficznego 9

Poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego 10

Poziom bezrobocia 11

Przyrost naturalny 13

Wskaźnik salda migracji 14

Przemoc w rodzinie 14

Poziom przestępczości i naruszeń prawa 15

Wskaźniki gospodarcze delimitujące obszary zdegradowane 16

Poziom aktywności gospodarczej 16

Kondycja lokalnych przedsiębiorstw 17

Wskaźniki środowiskowe delimitujące obszary zdegradowane 19

Wskaźniki przestrzenno – funkcjonalne delimitujące obszary zdegradowane 20

Dostępność do infrastruktury technicznej 20

Dostępność komunikacyjna 22

Stopień wyposażenia w infrastrukturę sportu i rekreacji 27

Dostęp do infrastruktury społecznej w zakresie edukacji 28

Przestrzenie publiczne 28

Dostępność do infrastruktury kultury 29

Degradacja tkanki mieszkaniowej 30

Zestawienie wskaźników wskazujących stan kryzysowy i wyznaczających obszar zdegradowany 31

SYNTEZA DIAGNOZY - PODSUMOWANIE ANALIY WSKAŹNIKOWEJ 33
OBSZAR REWITALIZACJI 33
SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI GMINY WIERZBICA 34
SFERA SPOŁECZNA 34
Charakterystyka obszaru rewitalizacji 34
Szczegółowa diagnoza problemów sfery społecznej 35
Problemy osób ze szczególnymi potrzebami – Wierzbica - Osiedle 35
Problemy osób ze szczególnymi potrzebami - Ochoża 36
Problem ubóstwa – Wierzbica-Osiedle 37
Problem ubóstwa – Ochoża 38
Edukacja 39
Poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym – Wierzbica-Osiedle 39
Poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym – Ochoża 40
SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA 41
SFERA TECHNICZNA 42
SFERA GOSPODARCZA 46
SFERA ŚRODOWISKOWA 47
POTENCJAŁY ROZWOJOWE OBSZARU REWITALIZACJI 47
Analiza problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych 48
OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY 50
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wierzbica 50
OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI 51
CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ 53
LISTA PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH 54
MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH 59
RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI 61
STRUKTURA ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GPR 61
ZESPÓŁ ZADANIOWY 62
KOMITET REWITALIZACJI 63

Mechanizmy włączania grup interesariuszy w proces rewitalizacji 64
Etap wyznaczenia obszaru rewitalizacji 64
Etap pogłębionej diagnozy problemów społecznych 64
Etap opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji 65
Etap wdrażania i oceny programu 66
RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI GPR 67
SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI 69
Wskaźniki monitorowania postępu w realizacji projektów 70
Wskaźniki monitorowania GPR na poziomie celów 71
EWALUACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI 73
Zasady i tryb aktualizacji programu 74
OPINIOWANIE PROGRAMU PRZEZ WŁAŚCIWE ORGANY 75
REALIZACJA GPR W ZAKRESIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH 76
MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO 77
OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO 77
UWAGI KOŃCOWE 78
Załączniki graficzne 78
Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji Gminy Wierzbica - Podobszar Ochoża oraz Wierzbica – Osiedle 78

WSTĘP

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2024 poz. 278) stanowi narzędzie rozwoju zmarginalizowanych terenów miejskich i wiejskich. Zadaniem działań rewitalizacyjnych powinno być zwiększenie szans rozwojowych i poprawa jakości życia mieszkańców poprzez kompleksowe przekształcenia fragmentów przestrzeni przy zachowaniu dziedzictwa materialnego i duchowego oraz zasad zrównoważonego rozwoju. Przez rewitalizację rozumiemy skoordynowany proces, prowadzony wspólnie przez władzę samorządową, społeczność lokalną i innych uczestników, będący elementem polityki rozwoju i mający na celu przeciwdziałanie degradacji przestrzeni, zjawiskom kryzysowym, pobudzanie rozwoju i zmian jakościowych, poprzez wzrost aktywności społecznej i gospodarczej, poprawę środowiska zamieszkania oraz ochronę dziedzictwa narodowego, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Na mocy ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2024 poz. 278) przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do wdrożenia i prowadzenia procesu rewitalizacji stanowią zadania własne gminy. Gmina Wierzbica przystępując do przeprowadzenia rewitalizacji, zgodnie z wytycznymi ustawy, zobowiązana jest do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji wyznacza się na terenie cechującym się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz przynajmniej w jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Może on obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego, ale nie może być większy niż 20 % powierzchni gminy ani zamieszkały przez więcej niż 30 % liczby jej mieszkańców. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji został wyznaczony w dniu 31 stycznia 2023 r. przez Radę Gminy Wierzbica w drodze uchwały nr XLIII-230/2023 stanowiącej akt prawa miejscowego.

AKTUALIZACJA WSKAŹNIKÓW DELIMITACYJNYCH LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI DLA GMINY WIERZBICA NA LATA 2017-2023

Zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji określone zostały w ustawie z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278), której regulacje stanowią, że w analizach prowadzonych w celu opracowania diagnoz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykorzystuje się obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań. Dla potwierdzenia szczególnej koncentracji zjawisk kryzysowych na takich samych obszarach i w odniesieniu do takiej samej liczby mieszkańców Gminy Wierzbica, co w okresie objętym LPR na lata 2017-2023 dokonuje się aktualizacji delimitacji. W tym celu przedstawiona zostaje analiza z wykorzystaniem najbardziej aktualnych danych, którymi gmina dysponuje lub które może pozyskać.

Aktualizacji dokonano w odniesieniu do następujących wskaźników:

- Gęstość zaludnienia
- Dynamika zmiany liczby ludności
- Współczynnik młodości demograficznej
- Wskaźnik obciążenia demograficznego
- Udział osób korzystających z pomocy społecznej ogółem
- Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- Udział liczby bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych
- Przyrost naturalny
- Wskaźnik salda migracji na 1000 osób
- Liczba niebieskich kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- Liczba przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców
- Ilość podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
- Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

W kwestii dostępności komunikacyjnej ocenione zostały: jakość nawierzchni, bezpieczeństwo, komunikacja publiczna, ścieżki rowerowe.

Natomiast w aspekcie dostępu do infrastruktury analizowano:

- Udział budynków z dostępem do sieci wodociągowej w ogólnej liczbie budynków
- Stopień wyposażenia w infrastrukturę sportu i rekreacji
- Dostęp do infrastruktury społecznej w zakresie edukacji
- Przestrzenie publiczne
- Dostępność do infrastruktury kultury
- Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków

Zaś w sferze środowiskowej:

- udział budynków na terenie sołectw korzystających z węglowych kotłów ciepła w ogólnej liczbie budynków.

Ze względu na ograniczenia w pozyskaniu danych w odniesieniu do pozostałych wskaźników, ich analiza nie była możliwa.

Wskaźniki społeczne delimitujące obszary zdegradowane

Gęstość zaludnienia

Pierwszym porównywanym wskaźnikiem jest gęstość zaludnienia, której wartość w większości sołectw zmniejszyła się. Jedynymi sołectwami, w których gęstość zaludnienia wzrosła są: Olchowiec-Kolonia, Pniówno, Wierzbica. Zmiana ta nie jest jednak znacząca.

Analiza gęstości zaludnienia na terenie poszczególnych sołectw pozwala zauważyć, iż wartość analizowanego wskaźnika znacznie powyżej średniej cechuje sołectwo Wierzbica-Osiedle oraz Wierzbica. Świadczy to o koncentracji ludności na tym obszarze, co wynika z pełnionych funkcji centrotwórczych. Skoncentrowane są tu najważniejsze funkcje gminne, tj. administracyjna, handlowa i usługowa, mieszkaniowa, a także edukacyjna i zdrowotna. Im wyższy wskaźnik, tym większa liczba osób może zostać objęta efektami procesu rewitalizacji.

Gęstość zaludnienia (os./km2)			
Sołectwo	Gęstość zaludnienia w 2015 r.	Gęstość zaludnienia w 2024 r.	Zmiana
Bakus Wanda	44,58	39,13	-5,45
Busówno (Busówno-Kolonia)	47,34	46,44	-0,90
Chylin (Chylin Mały)	16,13	15,73	-0,40
Chylin Wielki	22,18	19,02	-3,16
Helenów	19,14	17,93	-1,21
Kamienna Góra	27,42	25,78	-1,64
Karczunek	9,35	7,32	-2,03
Kozia Góra (Staszyce)	33,91	31,76	-2,15
Ochoża (Ochoża Pniaki)	33,78	31,23	-2,55
Olchowiec	29,84	26,59	-3,25
Olchowiec-Kolonia	27,48	28,10	0,62
Pniówno	30,41	31,25	0,84
Syczyn (Werejce)	37,06	33,42	-3,64
Święcica	15,33	13,46	-1,87
Tarnów (Tarnów Wygoda)	9,67	8,77	-0,90

Terenin (Buza)	33,24	28,89	-4,35
Wierzbica	126	126,30	0,30
Wierzbica-Osiedle	570,81	528,39	-42,42
Władysławów	24,92	19,58	-5,34
Wólka Tarnowska	42,91	38,65	-4,26
Gmina	36,3	33,78	-2,52

Dynamika zmiany liczby ludności

Zmiana wskaźnika dynamiki zmiany liczby ludności jest niejednolita na obszarze gminy. Sołectwa, w których jego wartość w porównaniu z danymi z LPR 2017 zmniejszyła się, osiągając wartość niższą od wartości dla obszaru gminy, to: Bakus Wanda, Chylin (Chylin Mały), Karczunek, Tarnów (Tarnów Wygoda), Terenin (Buza), Władysławów.

Dynamika zmiany liczby ludności			
Sołectwo	Dynamika zmiany liczby ludności w latach 2010/2015 (LPR 2017 r.)	Dynamika zmiany liczby ludności w latach 2019/2023	Zmiana
Bakus Wanda	11,46	-5,05	-16,51
Busówno (Busówno-Kolonia)	-7,89	0,00	7,89
Chylin (Chylin Mały)	3,14	-5,88	-9,02
Chylin Wielki	-8,7	-10,00	-1,30
Helenów	-10,14	1,75	11,89
Kamienna Góra	-8,33	-4,12	4,21
Karczunek	0	-10,00	-10,00
Kozia Góra (Staszyce)	-4,84	-4,57	0,27
Ochoża (Ochoża Pniaki)	-7,02	-3,02	4,00
Olchowiec	-0,8	-2,64	-1,84
Olchowiec-Kolonia	-5,11	-3,62	1,49
Pniówno	-5	2,79	7,79
Syczyn (Werejce)	-0,6	-3,24	-2,64
Święcica	-16,81	-5,17	11,64
Tarnów (Tarnów Wygoda)	-1,54	-8,66	-7,12
Terenin (Buza)	-3,15	-9,32	-6,17
Wierzbica	7,51	1,28	-6,23
Wierzbica-Osiedle	-4,09	-4,50	-0,41
Władysławów	2,6	-7,46	-10,06
Wólka Tarnowska	-7,59	-6,14	1,45
Gmina	-4,08	-3,56	0,52

Współczynnik młodości demograficznej

Współczynnik młodości demograficznej, czyli udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, w większości sołectw wyniósł wartości niższe od wartości z LPR 2017 r. W czterech sołectwach, tj. Terenin (Buza), Wierzbica, Władysławów, Olchowiec, zmiana ta sprawiła, że przyjął on wartość niższą niż wartość dla gminy – w porównaniu z danymi z LPR 2017 r.

Współczynnik młodości demograficznej			
Sołectwo	Współczynnik młodości demograficznej – udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (%) w 2017 r.	Współczynnik młodości demograficznej – udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (%) w 2024 r.	Zmiana
Bakus Wanda	23,36	21,28	-2,08
Busówno (Busówno-Kolonia)	20,61	19,75	-0,86
Chylin (Chylin Mały)	20,73	19,38	-1,36
Chylin Wielki	18,25	15,74	-2,51
Helenów	17,74	13,79	-3,95
Kamienna Góra	21,21	20,43	-0,78
Karczunek	18,84	18,52	-0,32
Kozia Góra (Staszyce)	15,57	15,65	0,08
Ochoża (ochoża Pniaki)	15,11	14,79	-0,32
Olchowiec	19,76	15,84	-3,92
Olchowiec-Kolonia	13,85	21,05	7,20
Pniówno	24,46	22,89	-1,57
Syczyn (Werejce)	22,54	19,20	-3,34
Święcica	17,02	9,09	-7,93
Tarnów (Tarnów Wygoda)	21,88	22,41	0,53
Terenin (Buza)	21,95	14,02	-7,93
Wierzbica	20,00	17,03	-2,97
Wierzbica-Osiedle	15,81	15,15	-0,66
Władysławów	30,38	14,52	-15,86
Wólka Tarnowska	20,84	17,99	-2,85
Gmina	19,28	17,38	-1,90

Wskaźnik obciążenia demograficznego

Poziom zmiany wartości wskaźnika obciążenia demograficznego w gminie jest zróżnicowany. W wielu sołectwach przyjmuje on wartości bardziej korzystne w porównaniu z wartościami z LPR

2017 r. Pogorszenie sytuacji skutkujące wartościami powyżej wartości dla obszaru gminy odnotowuje się w sołectwach: Karczunek, Kozia Góra (Staszyce) oraz Wierzbica-Osiedle.

Wskaźnik obciążenia demograficznego			
Sołectwo	Wskaźnik obciążenia demograficznego (LPR 2017 r.)	Wskaźnik obciążenia demograficznego w 2024 r.	Zmiana
Bakus Wanda	62,12	62,07	-0,05
Busówno (Busówno-Kolonia)	62,79	62,50	-0,29
Chylin (Chylin Mały)	69,07	61,62	-7,45
Chylin Wielki	65,79	89,47	23,68
Helenów	77,14	61,11	-16,03
Kamienna Góra	62,3	60,34	-1,96
Karczunek	56,82	68,75	11,93
Kozia Góra (Staszyce)	45,85	70,11	24,26
Ochoża (Ochoża Pniaki)	73,75	66,88	-6,87
Olchowiec	58,97	71,32	12,35
Olchowiec-Kolonia	58,54	101,52	42,98
Pniówno	61,5	72,92	11,42
Syczyn (Werejce)	68,47	64,71	-3,76
Święcica	63,48	60,19	-3,29
Tarnów (Tarnów Wygoda)	60	65,71	5,71
Terenin (Buza)	86,36	55,07	-31,29
Wierzbica	61,54	72,28	10,74
Wierzbica-Osiedle	37,86	65,87	28,01
Władysławów	83,72	40,91	-42,81
Wólka Tarnowska	58,33	51,77	-6,56
Gmina	57,14	65,57	8,43

Poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego

W celu określenia poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego analizowano udział osób korzystających z pomocy społecznej ogółem (na 100 mieszkańców). Wartość tego wskaźnika przyjęła wartości bardziej korzystne w porównaniu z LPR 2017 r. Mimo to wskaźnik ten w wielu sołectwach przyjmuje wartości wyższe od wartości dla obszaru gminy.

Udział osób korzystających z pomocy społecznej ogółem (na 100 mieszkańców)			
Sołectwo	Udział osób korzystających z pomocy społecznej ogółem w 2017 r.	Udział osób korzystających z pomocy społecznej ogółem w 2024 r.	Zmiana
Bakus Wanda	5,61	0,00	-5,61

Busówno (Busówno-Kolonia)	13,27	2,49	-10,78
Chylin (Chylin Mały)	5,49	2,50	-2,99
Chylin Wielki	0	0,00	0,00
Helenów	19,35	6,90	-12,45
Kamienna Góra	6,06	6,45	0,39
Karczunek	0	1,85	1,85
Kozia Góra (Staszyce)	13,47	2,88	-10,59
Ochoża (Ochoża Pniaki)	4,32	0,39	-3,93
Olchowiec	14,92	2,26	-12,66
Olchowiec-Kolonia	0,77	0,00	-0,77
Pniówno	13	3,01	-9,99
Syczyn (Werejce)	13,68	4,46	-9,22
Święcica	16,49	2,42	-14,07
Tarnów (Tarnów Wygoda)	3,91	2,59	-1,32
Terenin (Buza)	8,13	1,87	-6,26
Wierzbica	3,81	0,00	-3,81
Wierzbica-Osiedle	5,02	1,13	-3,89
Władysławów	15,19	0,00	-15,19
Wólka Tarnowska	20	3,50	-16,50
Gmina	9,85	2,17	-7,68

Poziom bezrobocia

Wartość wskaźnika liczby bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców dla obszaru gminy spadła niemal o połowę. Jednak porównując z nią aktualne wartości w poszczególnych sołectwach kilka z nich dołączyło do grupy jednostek, w których wartość ta została przekroczona. Są to: Chylin (Chylin Mały), Chylin Wielki, Ochoża (Ochoża Pniaki), Wierzbica.

Poziom bezrobocia			
Sołectwo	Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców (2017 r.)	Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców (2024 r.)	Zmiana
Bakus Wanda	5,61	1,06	-4,55
Busówno (Busówno-Kolonia)	6,73	3,12	-3,61
Chylin (Chylin Mały)	3,05	3,13	0,08
Chylin Wielki	3,17	3,70	0,53
Helenów	6,45	5,17	-1,28
Kamienna Góra	11,11	4,30	-6,81
Karczunek	4,35	1,85	-2,50
Kozia Góra (Staszyce)	4,79	1,92	-2,87

Ochoża (Ochoża Pniaki)	3,96	3,11	-0,85
Olchowiec	5,24	1,81	-3,43
Olchowiec-Kolonia	2,31	0,75	-1,56
Pniówno	5,26	2,71	-2,55
Syczyn (Werejce)	6,44	3,57	-2,87
Święcica	6,91	2,42	-4,49
Tarnów (Tarnów Wygoda)	2,34	1,72	-0,62
Terenin (Buza)	3,25	0,93	-2,32
Wierzbica	2,22	3,79	1,57
Wierzbica-Osiedle	5,97	1,74	-4,23
Władysławów	11,39	6,45	-4,94
Wólka Tarnowska	11,58	5,37	-6,21
Gmina	5,9	2,84	-3,06

Analizując natomiast udział liczby bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych do grupy jednostek, w których przekroczona została wartość tego wskaźnika dla gminy dołączyły następujące sołectwa: Chylin (Chylin Mały), Chylin Wielki, Helenów, Kozia Góra (Staszyce) Pniówno, Syczyn (Werejce).

Poziom bezrobocia			
Sołectwo	Udział liczby bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych w %(2017 r.)	Udział liczby bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych w % (2024 r.)	Zmiana
Bakus Wanda	16,67	0,00	-16,67
Busówno (Busówno-Kolonia)	36,36	33,33	-3,03
Chylin (Chylin Mały)	20	40,00	20,00
Chylin Wielki	25	50,00	25,00
Helenów	25	33,33	8,33
Kamienna Góra	27,27	25,00	-2,27
Karczunek	0	0,00	0,00
Kozia Góra (Staszyce)	18,75	33,33	14,58
Ochoża (Ochoża Pniaki)	36,36	12,50	-23,86
Olchowiec	46,15	25,00	-21,15
Olchowiec-Kolonia	33,33	100,00	66,67
Pniówno	29,41	33,33	3,92
Syczyn (Werejce)	25	31,25	6,25

Święcica	38,46	25,00	-13,46
Tarnów (Tarnów Wygoda)	33,33	50,00	16,67
Terenin (Buza)	0	0,00	0,00
Wierzbica	28,57	25,00	-3,57
Wierzbica-Osiedle	34,62	5,88	-28,74
Władysławów	22,22	0,00	-22,22
Wólka Tarnowska	36,36	39,13	2,77
Gmina	31,41	27,86	-3,55

Przyrost naturalny

Zmiana wartości przyrostu naturalnego na obszarze gminy nie jest jednolita, jednak w porównaniu z wartościami z LPR 2017 r. dla wielu sołectw prezentuje się mniej korzystnie, a są to: Chylin Wielki, Helenów, Karczunek, Olchowiec, Władysławów, Wólka Tarnowska.

Przyrost naturalny			
Sołectwo	Przyrost naturalny (w ‰) (2017 r.)	Przyrost naturalny (w ‰) (2024 r.)	Zmiana
Bakus Wanda	18,69	0,00	-18,69
Busówno (Busówno-Kolonia)	2,04	6,24	4,20
Chylin (Chylin Mały)	-6,1	-18,75	-12,65
Chylin Wielki	0	-9,26	-9,26
Helenów	0	-17,24	-17,24
Kamienna Góra	-30,3	-10,75	19,55
Karczunek	0	-37,04	-37,04
Kozia Góra (Staszyce)	-2,99	3,19	6,18
Ochoża (Ochoża Pniaki)	-10,79	-3,89	6,90
Olchowiec	12,1	-9,05	-21,15
Olchowiec-Kolonia	-23,08	-15,04	8,04
Pniówno	-24,77	3,01	27,78
Syczyn (Werejce)	6,04	-2,23	-8,27
Święcica	-21,28	0,00	21,28
Tarnów (Tarnów Wygoda)	-7,81	-43,10	-35,29
Terenin (Buza)	16,26	28,04	11,78
Wierzbica	-3,17	0,00	3,17
Wierzbica-Osiedle	2,84	2,05	-0,79
Władysławów	12,66	-16,13	-28,79
Wólka Tarnowska	0	-11,68	-11,68
Gmina	-1,89	-3,05	-1,16

Wskaźnik salda migracji

Wartości salda migracji dla wielu sołectw znacznie wzrosły. Mniej korzystna sytuacja w porównaniu z LPR 2017 r. skutkująca wartością poniżej wartości dla gminy występuje w sołectwach: Chylin (Chylin Mały), Pniówno, Syczyn (Werejce), Wierzbica, Władysławów.

Wskaźnik salda migracji			
Sołectwo	Wskaźnik salda migracji na 1000 osób (2017 r.)	Wskaźnik salda migracji na 1000 osób (2024 r.)	Zmiana
Bakus Wanda	-9,35	10,64	19,99
Busówno (Busówno-Kolonia)	-20,41	18,71	39,12
Chylin (Chylin Mały)	6,1	-6,25	-12,35
Chylin Wielki	-15,87	18,52	34,39
Helenów	-16,13	17,24	33,37
Kamienna Góra	0	10,75	10,75
Karczunek	-14,49	-18,52	-4,03
Kozia Góra (Staszyce)	-23,95	-6,39	17,56
Ochoża (Ochoża Pniaki)	-3,6	15,56	19,16
Olchowiec	-20,16	-18,10	2,06
Olchowiec-Kolonia	-7,69	7,52	15,21
Pniówno	-6,19	-6,02	0,17
Syczyn (Werejce)	-6,04	-6,70	-0,66
Święcica	-10,64	24,24	34,88
Tarnów (Tarnów Wygoda)	-15,63	-17,24	-1,61
Terenin (Buza)	16,26	9,35	-6,91
Wierzbica	15,87	-3,15	-19,02
Wierzbica-Osiedle	-12,31	-3,07	9,24
Władysławów	25,32	-16,13	-41,45
Wólka Tarnowska	-31,58	-4,67	26,91
Gmina	-10,77	0,41	11,18

Przemoc w rodzinie

Wartość wskaźnika liczby niebieskich kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców na obszarze gminy zmniejszył się. Sołectwa, dla których wartość wskaźnika jest wyższa od wartości dla obszaru całej gminy to: Kamienna Góra, Pniówno Wierzbica, Wólka Tarnowska.

Przemoc w rodzinie			
Sołectwo	Liczba niebieskich kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców (2017 r.)	Liczba niebieskich kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców (2024 r.)	Zmiana

Bakus Wanda	0	0,00	0,00
Busówno (Busówno-Kolonia)	0,41	0,00	-0,41
Chylin (Chylin Mały)	0	0,00	0,00
Chylin Wielki	0	0,00	0,00
Helenów	0	0,00	0,00
Kamienna Góra	0	1,08	1,08
Karczunek	0	0,00	0,00
Kozia Góra (Staszyce)	0	0,00	0,00
Ochoża (Ochoża Pniaki)	0,72	0,00	-0,72
Olchowiec	0	0,00	0,00
Olchowiec-Kolonia	0	0,00	0,00
Pniówno	0,62	0,60	-0,02
Syczyn (Werejce)	0,6	0,00	-0,60
Święcica	0,53	0,00	-0,53
Tarnów (Tarnów Wygoda)	0,78	0,00	-0,78
Terenin (Buza)	0	0,00	0,00
Wierzbica	0,32	0,63	0,31
Wierzbica-Osiedle	0,38	0,00	-0,38
Władysławów	0	0,00	0,00
Wólka Tarnowska	0,42	0,23	-0,19
Gmina	0,34	0,12	-0,22

Poziom przestępczości i naruszeń prawa

Wzrost wartości wskaźnika liczby przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców skutkujący przekroczeniem wartości dla obszaru gminy miał miejsce w następujących sołectwach: Helenów, Kamienna Góra, Kozia Góra (Staszyce), Syczyn (Werejce), Tarnów (Tarnów Wygoda), Wierzbica, Władysławów, Wólka Tarnowska.

Poziom przestępczości i naruszeń prawa			
Sołectwo	Liczba przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców (2017 r.)	Liczba przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców (2024 r.)	Zmiana
Bakus Wanda	0	0,00	0,00
Busówno (Busówno-Kolonia)	2,04	0,83	-1,21
Chylin (Chylin Mały)	0,61	0,63	0,02
Chylin Wielki	0	0,93	0,93
Helenów	0	1,72	1,72

Kamienna Góra	2,02	3,23	1,21
Karczunek	1,45	0,00	-1,45
Kozia Góra (Staszyce)	0,6	1,28	0,68
Ochoża (Ochoża Pniaki)	1,44	0,78	-0,66
Olchowiec	0,4	0,45	0,05
Olchowiec-Kolonia	0	0,75	0,75
Pniówno	1,86	0,90	-0,96
Syczyn (Werejce)	2,21	1,34	-0,87
Święcica	0,53	0,61	0,08
Tarnów (Tarnów Wygoda)	0	2,59	2,59
Terenin (Buza)	2,44	0,00	-2,44
Wierzbica	2,54	5,36	2,82
Wierzbica-Osiedle	1,33	0,00	-1,33
Władysławów	0	1,61	1,61
Wólka Tarnowska	0,63	1,40	0,77
Gmina	1,27	1,12	-0,15

Wskaźniki gospodarcze delimitujące obszary zdegradowane

Poziom aktywności gospodarczej

Wartość wskaźnika ilości podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców na obszarze całej gminy zmniejszyła się, jednak najbardziej niekorzystną zmianę obserwuje się w sołectwach: Busówno (Busówno-Kolonia), Kozia Góra (Staszyce), gdzie wartość ta wyniosła poniżej średniej dla gminy, co nie występowało w analizie LPR 2017r.

Poziom aktywności gospodarczej			
Sołectwo	Ilość podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (LPR 2017 r.)	Ilość podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (2024 r.)	Zmiana
Bakus Wanda	46,73	74,47	27,74
Busówno (Busówno-Kolonia)	42,86	24,95	-17,91
Chylin (Chylin Mały)	24,39	0,00	-24,39
Chylin Wielki	0	18,52	18,52

Helenów	0	0,00	0,00
Kamienna Góra	20,2	0,00	-20,20
Karczunek	0	18,52	18,52
Kozia Góra (Staszyce)	50,9	12,78	-38,12
Ochoża (Ochoża Pniaki)	35,97	23,35	-12,62
Olchowiec	52,42	31,67	-20,75
Olchowiec-Kolonia	0	45,11	45,11
Pniówno	30,96	21,08	-9,88
Syczyn (Werejce)	24,14	20,09	-4,05
Święcica	31,91	6,06	-25,85
Tarnów (Tarnów Wygoda)	23,44	17,24	-6,20
Terenin (Buza)	24,39	28,04	3,65
Wierzbica	73,02	47,32	-25,70
Wierzbica-Osiedle	61,55	60,39	-1,16
Władysławów	12,66	0,00	-12,66
Wólka Tarnowska	40	21,03	-18,97
Gmina	40,45	30,46	-9,99

Kondycja lokalnych przedsiębiorstw

Kolejnym porównywanym wskaźnikiem jest liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, którego wartość dla całej gminy znacznie wzrosła. Sołectwa, w których obecnie wartość ta przekracza wartość dla gminy, a w których sytuacja była korzystniejsza według LPR 2017 r. to: Kamienna Góra i Olchowiec.

Kondycja lokalnych przedsiębiorstw			
Sołectwo	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (LPR 2017 r.)	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (2024 r.)	Zmiana
Bakus Wanda	9,35	42,55	33,20
Busówno (Busówno-Kolonia)	8,16	33,26	25,10
Chylin (Chylin Mały)	6,1	18,75	12,65
Chylin Wielki	0	27,78	27,78
Helenów	0	0,00	0,00
Kamienna Góra	0	75,27	75,27
Karczunek	14,49	185,19	170,70
Kozia Góra (Staszyce)	5,99	47,92	41,93
Ochoża (Ochoża Pniaki)	7,19	31,13	23,94

Olchowiec	4,03	45,25	41,22
Olchowiec-Kolonia	0	7,52	7,52
Pniówno	6,19	18,07	11,88
Syczyn (Werejce)	0	17,86	17,86
Święcica	0	36,36	36,36
Tarnów (Tarnów Wygoda)	0	17,24	17,24
Terenin (Buza)	0	9,35	9,35
Wierzbica	6,35	25,24	18,89
Wierzbica-Osiedle	6,63	62,44	55,81
Władysławów	0	0,00	0,00
Wólka Tarnowska	12,63	84,11	71,48
Gmina	5,48	41,63	36,15

Wskaźniki środowiskowe delimitujące obszary zdegradowane

Udział budynków z węglowymi kotłami w ogólnej liczbie budynków			
Sołectwo	udział budynków na terenie sołectw korzystających z węglowych kotłów ciepła w ogólnej liczbie budynków (LPR 2017 r.)	udział budynków na terenie sołectw korzystających z węglowych kotłów ciepła w ogólnej liczbie budynków (2024 r.)	Zmiana
Bakus Wanda	76,92	64	-12,92
Busówno (Busówno-Kolonia)	83,94	80,49	-3,45
Chylin (Chylin Mały)	71,83	64,58	-7,25
Chylin Wielki	74	62,86	-11,14
Helenów	62,96	62,5	-0,46
Kamienna Góra	79,55	61,54	-18,01
Karczunek	65,22	50	-15,22
Kozia Góra (Staszyce)	73,2	77,91	4,71
Ochoża (Ochoża Pniaki)	72,34	66,67	-5,67
Olchowiec	74	66,67	-7,33
Olchowiec-Kolonia	68	65,79	-2,21
Pniówno	75,81	67,89	-7,92
Syczyn (Werejce)	81,89	62,81	-19,08
Święcica	69,47	76	6,53
Tarnów (Tarnów Wygoda)	79,07	44,83	-34,24
Terenin (Buza)	47,62	76	28,38
Wierzbica	79,35	82,35	3
Wierzbica-Osiedle	59,84	73,41	13,57
Władysławów	80	87,5	7,5
Wólka Tarnowska	63,16	88,89	25,73
Gmina	71,95	72,90	0,95

W Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Wierzbica z roku 2017 nie został opisany sposób wyznaczenia wskaźnika określającego udział budynków na terenie sołectw korzystających z węglowych kotłów ciepła w ogólnej liczbie budynków. Zestawienie wskaźników z roku 2017 i 2024 wskazuje na procentowy wzrost udziału pieców węglowych. Sytuacja taka jest niespójna z trendami obserwowanymi w sąsiednich gminach oraz regionie, gdzie udział pieców węglowych się zmniejsza. Ze względu na brak pewności, iż porównywane wskaźniki są opracowane według

takiej samej metodologii, zrezygnowano z włączenia ich wyników do niniejszej analizy, a prezentowana powyżej tabela ma jedynie charakter informacyjny.

Wskaźniki przestrzenno – funkcjonalne delimitujące obszary zdegradowane

Dostępność do infrastruktury technicznej

Dostępność do infrastruktury technicznej			
Sołectwo	Udział budynków z dostępem do sieci wodociągowej w ogólnej liczbie budynków (LPR 2017r.)	Udział budynków z dostępem do sieci wodociągowej w ogólnej liczbie budynków (2024r.)	Zmiana
Bakus Wanda	84,62	76	-8,62
Busówno (Busówno-Kolonia)	95,37	96,75	1,38
Chylin (Chylin Mały)	92,96	75	-17,96
Chylin Wielki	90	85,71	-4,29
Helenów	88,89	93,75	4,86
Kamienna Góra	86,36	115,38	29,02
Karczunek	82,61	106,25	23,64
Kozia Góra (Staszyce)	89,69	80,23	-9,46
Ochoża (Ochoża Pniaki)	82,98	87,1	4,12
Olchowiec	92	90,12	-1,88
Olchowiec-Kolonia	92	84,21	-7,79
Pniówno	87,9	94,5	6,6
Syczyn (Werejce)	88,19	82,64	-5,55
Święcica	94,74	126	31,26
Tarnów (Tarnów Wygoda)	83,72	110,34	26,62
Terenin (Buza)	90,48	120	29,52
Wierzbica	89,13	112,94	23,81
Wierzbica-Osiedle	88,93	96,53	7,6
Władysławów	80	100	20
Wólka Tarnowska	86,84	100	13,16
Gmina	89,26	94,56	5,3

Udział budynków z dostępem do sieci wodociągowej w ogólnej liczbie budynków na terenie całej gminy wynosi obecnie 94,56%, co przy uwzględnieniu gospodarstw położonych w znacznej odległości od zwartej zabudowy, stanowi niemal 100% wszystkich budynków. Brak podłączenia do sieci wodociągowej wynika z problemów technicznych lub zbyt dużej odległości gospodarstw od sieci wodociągowej. Część gospodarstw nie jest zamieszkiwana na stałe i pełni funkcję sezonowych domów letniskowych. Dlatego też należy uznać wskaźnik za niemiarodajny.

Dostępność komunikacyjna

Porównanie dostępności komunikacyjnej 2017 r./2024 r.								
Sołectwo	jakość nawierzchni (zła, zadowalająca, dobra) (LPR 2017r.)	jakość nawierzchni (zła, zadowalająca, dobra) (2024 r.)	bezpieczeństwo (małe, umiarkowane, duże) (LPR 2017r.)	bezpieczeństwo (małe, umiarkowane, duże) (2024 r.)	komunikacja publiczna (jest/nie ma; połączenia wystarczające, niewystarczające, brak połączeń) (LPR 2017r.)	komunikacja publiczna (jest/nie ma; połączenia wystarczające, niewystarczające, brak połączeń) (2024 r.)	ścieżki rowerowe (brak, ilość wystarczająca, niewystarczająca, jakość dobra, umiarkowana, zła) (LPR 2017r.)	ścieżki rowerowe (brak, ilość wystarczająca, niewystarczająca, jakość dobra, umiarkowana, zła) (2024 r.)
Bakus Wanda	zadowalająca	dobra	umiarkowane	duże	wystarczające	wystarczające	brak	jakość dobra
Busówno (Busówno-Kolonia)	zadowalająca	dobra	umiarkowane	Małe/umiarkowane	wystarczające	wystarczające	brak	brak
Chylin (Chylin Mały)	zadowalająca	zadowalająca	małe	umiarkowane	wystarczające	brak połączenia	brak	brak
Chylin Wielki	zadowalająca	zła	umiarkowane	małe	wystarczające	brak połączenia	brak	brak
Helenów	zadowalająca	zła	małe	małe	wystarczające	niewystarczające	brak	brak
Kamienna Góra	zadowalająca	zadowalająca	małe	umiarkowane	wystarczające	wystarczające	brak	brak
Karczunek	zła	dobra	małe	Duże/umiarkowane	wystarczające	wystarczające	brak	jakość dobra
Kozia Góra (Staszyce)	dobra	zadowalająca	umiarkowane	umiarkowane	wystarczające	niewystraczające	brak	brak

Ochoża (Ochoża Pniaki)	zadowalająca	zadowalająca	małe	umiarkowane	wystarczające	wystarczające	brak	brak
Olchowiec	zadowalająca	dobra	duże	umiarkowane	wystarczające	niewystraczające	brak	brak
Olchowiec-Kolonia	zła	dobra	małe	umiarkowane	wystarczające	brak połączenia	brak	brak
Pniówno	dobra	dobra	umiarkowane	umiarkowane	wystarczające	wystarczające	brak	brak
Syczyn (Werejce)	zadowalająca	zadowalająca	umiarkowane	umiarkowane	wystarczające	wystarczające	brak	brak
Święcica	zadowalająca	dobra	małe	umiarkowane	wystarczające	niewystarczające	brak	brak
Tarnów (Tarnów Wygoda)	zła	dobra	małe	umiarkowane	wystarczające	brak połączenia	brak	wystarczająca
Terenin (Buza)	zadowalająca	zła	małe	małe	wystarczające	niewystarczające	brak	brak
Wierzbica	zadowalająca	dobra	umiarkowane	umiarkowane	wystarczające	wystarczające	brak	brak
Wierzbica-Osiedle	zadowalająca	zadowalająca	duże	umiarkowane	wystarczające	wystarczające	brak	brak
Władysławów	zadowalająca	zadowalająca	małe	małe	wystarczające	brak połączenia	brak	brak
Wólka Tarnowska	zadowalająca	dobra	umiarkowane	umiarkowane	wystarczające	wystarczające	brak	jakość dobra

Z przedstawionej analizy wynika, że jakość nawierzchni uległa pogorszeniu w sołectwach: Chylin Wielki, Helenów, Kozia Góra (Staszyce) oraz Terenin (Buza). Kwestia bezpieczeństwa oceniona została bardziej niekorzystnie w porównaniu z 2017 r. w sołectwach: Busówno (Busówno-Kolonia), Chylin Wielki, Olchowiec i Wierzbica-Osiedle. Dostęp do komunikacji publicznej zmniejszył się w sołectwach: Chylin (Chylin Mały), Chylin Wielki, Helenów, Olchowiec-Kolonia, Święcica, Tarnów (Tarnów Wygoda), Terenin (Buza) oraz Władysławów. Natomiast ilość ścieżek rowerowych pozostała na niekorzystnym poziomie w większości sołectw. Poprawa sytuacji nastąpiła w następujących sołectwach: Bakus Wanda, Karczunek, Tarnów (Tarnów Wygoda), Wólka Tarnowska.

Obecnie kwestia dostępności komunikacyjnej przedstawia się następująco. Najbardziej niekorzystną sytuację jakości nawierzchni dróg obserwuje się w sołectwach: Chylin Wielki, Helenów oraz Terenin (Buza). Najmniejszy poziom bezpieczeństwa wskazano w jednostkach: Busówno (Busówno-Kolonia), Chylin Wielki, Helenów, Terenin (Buza) oraz Władysławów. W aspekcie komunikacji publicznej największe braki występują w sołectwach: Chylin (Chylin Mały), Chylin Wielki, Olchowiec-Kolonia, Tarnów (Tarnów Wygoda), Władysławów. Natomiast najbardziej niekorzystna sytuacja pod względem dostępnych ścieżek rowerowych występuje w następujących jednostkach: Busówno (Busówno-Kolonia), Chylin (Chylin Mały), Chylin Wielki, Helenów, Kamienna Góra, Kozia Góra (Staszyce), Ochoża (Ochoża Pniaki), Olchowiec, Olchowiec-Kolonia, Pniówno, Syczyn (Werejce), Święcica, Terenin (Buza), Wierzbica, Wierzbica-Osiedle, Władysławów. Opisane dane przedstawia poniższa tabela.

Dostępność komunikacyjna (2024 r.)				
Sołectwo	jakość nawierzchni (zła, zadowalająca, dobra) (2024 r.)	bezpieczeństwo (małe, umiarkowane, duże) (2024 r.)	komunikacja publiczna (jest/nie ma; połączenia wystarczające, niewystarczające, brak połączeń) (2024 r.)	ścieżki rowerowe (brak, ilość wystarczająca, niewystarczająca, jakość dobra, umiarkowana, zła) (2024 r.)
Bakus Wanda	dobra	duże	wystarczające	jakość dobra
Busówno (Busówno-Kolonia)	dobra	Małe/Umiarkowane	wystarczające	brak
Chylin (Chylin Mały)	zadowalająca	umiarkowane	brak połączenia	brak
Chylin Wielki	zła	małe	brak połączenia	brak
Helenów	zła	małe	niewystarczające	brak
Kamienna Góra	zadowalająca	umiarkowane	wystarczające	brak
Karczunek	dobra	Duże/umiarkowane	wystarczające	jakość dobra
Kozia Góra (Staszyce)	zadowalająca	umiarkowane	niewystraczające	brak
Ochoża (Ochoża Pniaki)	zadowalająca	umiarkowane	wystarczające	brak
Olchowiec	dobra	umiarkowane	niewystraczające	brak
Olchowiec-Kolonia	dobra	umiarkowane	brak połączenia	brak
Pniówno	dobra	umiarkowane	wystarczające	brak
Syczyn (Werejce)	zadowalająca	umiarkowane	wystarczające	brak
Święcica	dobra	umiarkowane	niewystarczające	brak
Tarnów (Tarnów Wygoda)	dobra	umiarkowane	brak połączenia	wystarczająca
Terenin (Buza)	zła	małe	niewystarczające	brak
Wierzbica	dobra	umiarkowane	wystarczające	brak

Wierzbica-Osiedle	zadowalająca	umiarkowane	wystarczające	brak
Władysławów	zadowalająca	małe	brak połączenia	brak
Wólka Tarnowska	dobra	umiarkowane	wystarczające	jakość dobra

Nie uległy zmianie takie sfery jak:

- Stopień wyposażenia w infrastrukturę sportu i rekreacji
  Dostęp do infrastruktury społecznej w zakresie edukacji
  Przestrzenie publiczne
- Dostępność do infrastruktury kultury
- Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków
- Gęstość dróg nieutwardzonych.

Zestawienie dotyczące wymienionych sfer zostało przedstawione poniżej.

Stopień wyposażenia w infrastrukturę sportu i rekreacji

Stopień wyposażenia w infrastrukturę sportu i rekreacji		
Sołectwo	Boiska i hale sportowe	Plac zabaw
Bakus Wanda		
Busówno (Busówno-Kolonia)		x
Chylin (Chylin Mały)		x
Chylin Wielki		
Helenów		
Kamienna Góra		
Karczunek		
Kozia Góra (Staszyce)		
Ochoża (Ochoża Pniaki)		x
Olchowiec		x
Olchowiec-Kolonia		
Pniówno	x	x
Syczyn (Werejce)		x
Święcica	x	x
Tarnów (Tarnów Wygoda)		
Terenin (Buza)		
Wierzbica		x
Wierzbica-Osiedle	x	x
Władysławów		
Wólka Tarnowska		x

Dostęp do infrastruktury społecznej w zakresie edukacji

Dostęp do infrastruktury społecznej w zakresie edukacji		
Sołectwo	Przedszkole	Oddziały podstawowe
Bakus Wanda		
Busówno (Busówno-Kolonia)		
Chylin (Chylin Mały)		
Chylin Wielki		
Helenów		
Kamienna Góra		
Karczunek		
Kozia Góra (Staszyce)		
Ochoża (Ochoża Pniaki)		
Olchowiec		
Olchowiec-Kolonia		
Pniówno		
Syczyn (Werejce)		
Święcica		x
Tarnów (Tarnów Wygoda)		
Terenin (Buza)		
Wierzbica		
Wierzbica-Osiedle	x	x
Władysławów		
Wólka Tarnowska		

Przestrzenie publiczne

Przestrzenie publiczne	
Sołectwo	Przestrzenie publiczne
Bakus Wanda	
Busówno (Busówno-Kolonia)	x
Chylin (Chylin Mały)	x
Chylin Wielki	
Helenów	
Kamienna Góra	
Karczunek	
Kozia Góra (Staszyce)	x
Ochoża (Ochoża Pniaki)	x
Olchowiec	x
Olchowiec-Kolonia	
Pniówno	x

Syczyn (Werejce)	x
Święcica	
Tarnów (Tarnów Wygoda)	
Terenin (Buza)	
Wierzbica	x
Wierzbica-Osiedle	x
Władysławów	
Wólka Tarnowska	x

Dostępność do infrastruktury kultury

Dostępność do infrastruktury kultury	
Sołectwo	Liczba obiektów kulturowych na 1000 mieszkańców
Bakus Wanda	0
Busówno (Busówno-Kolonia)	2,08
Chylin (Chylin Mały)	6,25
Chylin Wielki	0
Helenów	0
Kamienna Góra	0
Karczunek	0
Kozia Góra (Staszyce)	3,19
Ochoża (Ochoża Pniaki)	3,89
Olchowiec	4,52
Olchowiec-Kolonia	0
Pniówno	3,01
Syczyn (Werejce)	2,23
Święcica	6,06
Tarnów (Tarnów Wygoda)	0
Terenin (Buza)	0
Wierzbica	3,15
Wierzbica-Osiedle	1,02
Władysławów	0
Wólka Tarnowska	2,34
Gmina	2,23

Degradacja tkanki mieszkaniowej

Degradacja tkanki mieszkaniowej	
Sołectwo	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków [%]
Bakus Wanda	76,92
Busówno (Busówno-Kolonia)	79,56
Chylin (Chylin Mały)	76,06
Chylin Wielki	72
Helenów	55,56
Kamienna Góra	72,73
Karczunek	69,57
Kozia Góra (Staszyce)	74,23
Ochoża (Ochoża Pniaki)	72,34
Olchowiec	80
Olchowiec-Kolonia	96
Pniówno	79,03
Syczyn (Werejce)	80,31
Święcica	71,58
Tarnów (Tarnów Wygoda)	74,42
Terenin (Buza)	47,62
Wierzbica	81,52
Wierzbica-Osiedle	44,67
Władysławów	80
Wólka Tarnowska	64,47
Gmina	70,78

Zestawienie wskaźników wskazujących stan kryzysowy i wyznaczających obszar zdegradowany

2024 r.	SFERA SPOŁECZNA											SUMA STANÓW KRYZYSOWYCH W SFERZE SPOŁĘCZNEJ	SFERA GOSPODARCZA		SFERA TECHNICZN		SUMA STANÓW KRYZYSOWYCH RAZEM
Sołectwo	Gęstość zaludnienia	Dynamika zmiany liczby ludności	Współczynnik młodości demograficznej	Wskaźnik obciążenia demograficznego	Udział osób korzystających z pomocy społecznej ogółem	Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Udział liczby bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych	Przyrost naturalny	Wskaźnik salda migracji na 1000 osób	Liczba niebieskich kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców		Ilość podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Dostępność do infrastruktury kultury	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków	
Bakus Wanda	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	1	1	5
Busówno (Busówno-Kolonia)	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	4	1	0	0	1	6
Chylin (Chylin Mały)	0	1	0	0	1	1	1	1	1	0	0	6	1	0	0	1	8
Chylin Wielki	0	1	1	1	0	1	1	1	0	0	0	6	1	0	0	1	8
Helenów	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	1	6	1	0	1	0	8
Kamienna Góra	0	1	0	0	1	1	0	1	0	1	1	6	1	1	1	1	10
Karczunek	0	1	0	1	0	0	0	1	1	0	0	4	1	1	1	0	7
Kozia Góra (Staszyce)	0	1	1	1	1	0	1	0	1	0	1	7	1	1	0	1	10
Ochoża (Ochoża Pniaki)	0	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0	4	1	0	0	1	6
Olchowiec	0	0	1	1	1	0	0	1	1	0	0	5	0	1	0	1	7
Olchowiec-Kolonia	0	1	0	1	0	0	1	1	0	0	0	4	0	0	1	1	6
Pniówno	0	0	0	1	1	0	1	0	1	1	0	5	1	0	0	1	7

Syczyn (Werejce)	0	0	0	0	1	1	1	0	1	0	1	5	1	0	0	1	7
Święcica	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	4	1	0	0	1	6
Tarnów (Tarnów Wygoda)	0	1	0	1	1	0	1	1	1	0	1	7	1	0	1	1	10
Terenin (Buza)	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	1	0	4
Wierzbica	1	0	1	1	0	1	0	0	1	1	1	8	0	0	0	1	9
Wierzbica-Osiedle	1	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	5	0	1	1	0	7
Władysławów	0	1	1	0	0	1	0	1	1	0	1	6	1	0	1	1	9
Wólka Tarnowska	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	9	1	1	0	0	11

SYNTEZA DIAGNOZY - PODSUMOWANIE ANALIY WSKAŹNIKOWEJ

Przeprowadzona analiza w zakresie aktualności wskaźników wskazuje, iż sołectwa Ochoża oraz Wierzbica-Osiedle w dalszym ciągu są obszarami, na których koncentrują się negatywne zjawiska. Dlatego też zasadne jest kontynuowanie program rewitalizacji w kolejnych latach.

Na terenie sołectwa **Ochoża** odnotowano koncentrację 5 wskaźników społecznych - współczynnik młodości demograficznej, wskaźnik obciążenia demograficznego, liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców, udział liczby bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych, przyrost naturalny, liczba przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz sfery gospodarczej - Ilość podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców i udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej liczbie budynków.

Na obszarze sołectwa Wierzbica-Osiedle koncentracja wskaźników występuje w sferze społecznej (5 wskaźników) - gęstość zaludnienia, dynamika zmiany liczby ludności, współczynnik młodości demograficznej, wskaźnik obciążenia demograficznego, wskaźnik salda migracji na 1000 osób oraz w sferze gospodarczej - liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców i sferze technicznej - dostępność do infrastruktury kultury

OBSZAR REWITALIZACJI

Opierając się na wynikach przeprowadzonych analiz zawartych w diagnozie wyznaczono obszar rewitalizacji obejmujący 2 podobszary:

1. Podobszar I obejmuje 1 jednostkę urbanistyczną, sołectwo Wierzbica-Osiedle. Podobszar I zajmuje powierzchnię 185 ha (1,85km2), stanowiąc 1,27% powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 977 osób, stanowiąc 19,84% ludności gminy;
2. Podobszar II obejmuje 1 jednostkę urbanistyczną, sołectwo Ochoża w południowo – wschodniej części gminy Wierzbica. Podobszar II zajmuje powierzchnię 823 ha, stanowiąc 5,64% powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 257 osób, stanowiąc 5,22% ludności gminy.

Obszar rewitalizacji składający się z 2 podobszarów zajmuje powierzchnię 1008 ha (10,08km2), co stanowi 6,91% powierzchni gminy. Przy czym całkowita powierzchnia Gminy Wierzbica wynosi 14577 ha. Obszar rewitalizacji zamieszkuje go 1234 osób, co stanowi 25,06% ludności Gminy wynoszącej 4924 osoby. Obszar rewitalizacji został wyznaczony w dniu 31 stycznia 2023 r. przez Radę Gminy Wierzbica w drodze uchwały nr XLIII-230/2023 stanowiącej akt prawa miejscowego.

SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI GMINY WIERZBICA

SFERA SPOŁECZNA

Charakterystyka obszaru rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji występuje kumulacja negatywnych zjawisk i problemów społecznych, które ukazuje analiza danych wskaźnikowych oraz analiza jakościowa.

Obszar charakteryzuje się nasileniem problemu bezrobocia, co wymaga szerszego spojrzenia i powiązania z innymi zjawiskami społecznymi. Często wiąże się z ubóstwem, konsekwencjami długotrwałej choroby, uzależnieniem od alkoholu czy trudnościami w codziennym funkcjonowaniu osoby bezrobotnej, którym towarzyszą bierność, apatia i wycofanie. Bezrobocie długotrwałe wymaga konsekwentnej i długotrwałej pracy socjalnej, ukierunkowanej przede wszystkim na aktywizację społeczną a dopiero po jej osiągnieciu podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnego.

W szeregu negatywnych zjawisk społecznych obszaru rewitalizacji zdiagnozowano również potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami. Wyznaczony obszar charakteryzuje się koncentracją zamieszkiwania przez osoby w wieku senioralnym. Również w sferze przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej diagnoza ujawniła szereg dysfunkcji związanych z koniecznością dostosowania przestrzeni publicznych czy obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Sferę społeczną zamykają problemy niskiego zaangażowania społeczności lokalnej i uczestniczenia w życiu publicznym. Kwestie deficytów aktywności społecznej potwierdza również niski kapitał społeczny obszaru rewitalizacji.

Poza koncentracją negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji współwystępuje koncentracja szeregu problemów z innych, objętych analizą sfer. Najbardziej kluczowe dotykają sfery przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej. Obejmują koncentrację infrastruktury wymagającej modernizacji i dostosowania do zmieniających się potrzeb społeczności lokalnej i problemów jakości i funkcjonalności przestrzeni. Podkreślić należy, iż na obszarze rewitalizacji koncentrują się zjawiska o potencjalnym negatywnym wpływie na stan powietrza i ziemi.

Szczegółowa diagnoza zawiera wyniki **analizy ilościowej** za pomocą wskaźników oraz wyniki analizy jakościowej. **Analiza jakościowa** została opracowana na podstawie pogłębionych

wywiadów zrealizowanych z przedstawicielami jednostek organizacyjnych (Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzbicy, Gminna Biblioteka Publiczna, Publiczna Szkoła Podstawowa w Wierzbicy, Gminne Przedszkole i Żłobek w Wierzbicy) oraz partnerów społecznych działających **na rzecz środowiska** (OSP Wierzbica, OSP Busówno), **organizacji pozarządowych** (Lokalna Grupa Działania „Polesie"), **podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego oraz praw osób z niepełnosprawnościami** (Warsztaty Terapii Zajęciowej w Sawinie, Klub Seniora w Wierzbicy-Osiedle) **praw podstawowych oraz równouprawnienia płci i niedyskryminacji** (Stowarzyszenie Integracji "SALIX", Koła Gospodyń Wiejskich w Wierzbicy i Ochoży).

Szczegółowa diagnoza problemów sfery społecznej

Problemy osób ze szczególnymi potrzebami – Wierzbica - Osiedle

Struktura wieku mieszkańców obszaru rewitalizacji jest zbliżona do średnich wartości w gminie w miejscowości Wierzbica – Osiedle, natomiast liczba osób w wieku 65-89 lat jest największa gminie i wynosi ponad 160 osób[1]. Dodatkowo, niekorzystną sytuację demograficzną w sołectwie Wierzbica-Osiedle potwierdzają wskaźniki dot. dynamiki zmian liczby ludności (średnia dla gminy: -3,56, Wierzbica-Osiedle: -4,50), współczynnik młodości demograficznej (średnia dla gminy: 17,38, Wierzbica-Osiedle: 15,15) oraz wskaźnik obciążenia demograficznego (średnia dla gminy: 65,57, Wierzbica-Osiedle: 65,87).

Prognozy demograficzne wskazują, iż obciążenie demograficzne będzie stale rosnąć, co wpłynie na pogorszenie relacji między liczbą osób pracujących, a liczbą przyszłych emerytów. Starzenie się społeczeństwa wynika m.in. z emigracji osób młodszych oraz niekorzystnych zmian procesów demograficznych tj. niskiego przyrostu naturalnego. Przyczyną wzrostu liczby osób starszych jest również osiąganie wieku emerytalnego przez osoby urodzone podczas powojennego wyżu demograficznego.

Jednym z największych problemów osób starszych mieszkających w miejscowości Wierzbica-Osiedle jest niedostosowany system ochrony zdrowia, który nie uwzględnia całościowo złożoności potrzeb medycznych i opiekuńczych osób starszych. Analiza jakościowa wskazuje, iż lekarze rodzinni rzadko mają możliwość zwrócić uwagę na wszystkie schorzenia seniora podczas wizyty. Reagują na problemy zgłaszane na bieżąco, często nie biorąc pod uwagę historii chorób. Podobnie w szpitalu – kiedy starsza osoba trafia na SOR lub na oddział specjalistyczny – leczy się jedną chorobę w czasie jednego pobytu szpitalnego. Ta logika wymusza skracanie pobytów i powtórne hospitalizacje oraz kolejne wizyty lekarskie, na które trudno się zapisać w rozsądnym terminie, co skutkuje brakiem ciągłości w leczeniu schorzeń. Dodatkowo po

[1] na podst. Raport o stanie Gminy Wierzbica za rok 2022, s.9

hospitalizacji pacjent nie ma zapewnionej odpowiedniej opieki rehabilitacyjnej, opieki pielęgniarskiej w domu nad chorymi przewlekle, pobierania badań laboratoryjnych w domu, dostępu do usług opiekuńczych, wsparcia asystenta seniora, zapewnienia transportu do PZOZ.

Na obszarze rewitalizacji w miejscowości Wierzbica –Osiedle funkcjonuje Klub „Senior+" utworzony w ramach Programu Wieloletniego „SENIOR+" na lata 2015-2020, który dysponuje 40 miejscami. Celem Klubu jest integracja i wspieranie aktywności osób starszych w wieku 60+ będących mieszkańcami gminy Wierzbica a także rozpoznawanie potrzeb seniorów oraz rozwijanie ich zainteresowań poprzez organizację atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego w bezpiecznej i przyjaznej przestrzeni. Ponadto Seniorzy mają możliwość nieodpłatnego uczestnictwa w spotkaniach tematycznych, zajęciach kulinarnych, edukacyjnych, kulturalnych, plastycznych i ruchowych. Dzięki tym działaniom seniorzy są zabezpieczeni przed wykluczeniem społecznym, co zapobiega procesom marginalizacji.

W Klubie Senior + uczestnicy mają możliwość podtrzymywać więzi rodzinne oraz sąsiedzkie, co z kolei zapobiega odizolowaniu społecznemu tej grupy wiekowej. Aktywność seniorów gwarantuje kontrolę nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą. A społeczność lokalna zyskuje grupę ludzi chętnych do dzielenia się swoim czasem, pomocą i doświadczeniem.

Według danych Ośrodka Pomocy Społecznej, na obszarze rewitalizacji mieszka 18 osób niepełnosprawnych w miejscowości Wierzbica – Osiedle. Największym problemem dla tej grupy mieszkańców pozostaje dostęp do specjalistycznej opieki medycznej i rehabilitacji oraz niedostateczna aktywizacja społeczna.

Analiza jakościowa wskazuje, iż osoby niepełnosprawne są jedną z grup najbardziej narażonych na marginalizację. Jedną z głównych przyczyn tego zjawiska jest brak równych szans dla osób z niepełnosprawnością. Dodatkowo osoby z niepełnosprawnością w największym stopniu podlegają wykluczeniu społecznemu.

Problemy osób ze szczególnymi potrzebami - Ochoża

Analiza jakościowa wskazuje na istotny problem seniorów w miejscowości Ochoża jakim jest osamotnienie i samotność. Jednym z głównych powodów osamotnienia seniorów jest brak bliskich relacji społecznych. Młodsze pokolenia migrują do miast w poszukiwaniu lepszych możliwości zawodowych i edukacyjnych, pozostawiając starszych członków rodziny bez wsparcia. Wykluczenie społeczne seniorów ma wielowymiarowe konsekwencje, zarówno na poziomie indywidualnym, jak i społecznym. Osamotnienie prowadzi do pogorszenia stanu zdrowia psychicznego i fizycznego, zwiększa ryzyko depresji oraz innych chorób przewlekłych.

Na poziomie społecznym, wykluczenie seniorów wpływa na spójność społeczności lokalnych, osłabiając więzi międzyludzkie i zasoby społeczne.

W miejscowości Ochoża, w ostatnim powstały dobre warunki do utworzenia Klubu Seniora. Działające w miejscowości Centrum Aktywności Lokalnej posiada odpowiednie warunki do zwiększania integracji i aktywności społecznej seniorów.

Problem ubóstwa – Wierzbica-Osiedle

Zjawisko ubóstwa jest zróżnicowane w zależności od kontekstu, miejsca, czy też możliwości radzenia sobie z nim, a ubóstwo jest zjawiskiem wielowymiarowym. Temu zjawisku towarzyszy często wykluczenie społeczne polegające na braku możliwości jednostek lub grup społecznych uczestniczenia lub też na niezdolności do uczestniczenia w społecznych, gospodarczych, politycznych i kulturowych aspektach życia zbiorowego. Zarówno ubóstwo, jak i wykluczenie społeczne ograniczają potencjał rozwojowy społeczności lokalnych. Polega to na niewykorzystaniu najważniejszego czynnika rozwoju, jakim jest kapitał ludzki i społeczny.

W ostatnich latach, sytuacja klientów oraz formy świadczonej pomocy społecznej ulegają dynamicznym zmianom. Stale rosnące dochody mieszkańców, brak waloryzacji kryteriów dochodowych powoduje, że ilość świadczonej pomocy materialnej ulega zmniejszeniu. Ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało:

- 118 rodzin (307 osób w rodzinach) w 2021 r.,
- 117 rodzin (300 osób w rodzinach) w 2022 r.
- 82 rodziny (201 osób w rodzinach) w 2023 r.[2]

Na obszarze rewitalizacji, w miejscowości Wierzbica-Osiedle z pomocy społecznej skorzystało w 2023 r. 5 rodzin w **Wierzbicy-Osiedle**. Analiza jakościowa wskazuje, że zmniejszająca się liczba osób pobierających świadczenia finansowe nie oznacza niestety, że zostały rozwiązane ich problemy. Osoby zgłaszające się do Ośrodka Pomocy Społecznej zwracają się z prośbą o pomoc w rozwiązywaniu problemów dotyczących trudności w funkcjonowaniu spowodowanych chorobami i zaburzeniami psychicznymi, uzależnieniem od alkoholu i środków psychoaktywnych, przemocy domowej. Wsparcie w ww. wymiarze powinno być udzielane niezależnie od dochodu, a w rodzinach, gdzie te problemy występują jednocześnie, powinno się kierować większe wsparcie. **Konieczne jest wyjście na przeciw zgłaszanym potrzebom, głównie poprzez rozszerzenie wsparcia specjalistycznego psychologicznego, pedagogicznego, terapii uzależnień, terapii osób z zaburzeniami psychicznymi.**

[2] dane na 30.06.2023 r., źródło OPS w Wierzbicy

Ubóstwo jest ściśle związane z bezrobociem. Pomimo bliskości dużego rynku pracy jakim jest miasto Chełm, osoby długotrwale bezrobotne z miejscowości **Wierzbica – Osiedle**, wciąż mają duże trudności w powrocie na rynek pracy. Wynika to przede wszystkim z niskiego poziomu kompetencji społecznych oraz bardzo dużych deficytów w sferze emocjonalnej i psychicznej – niskie poczucie wartości, brak wiary we własne umiejętności. Z tego względu dotychczasowe działania w postaci szkoleń zawodowych i staży nie przyniosły spodziewanych efektów. Dlatego też konieczna jest zmiana narzędzi aktywizacyjnych w kierunku stałego i długotrwałego podnoszenia kompetencji i dbania o zdrowie psychiczne osób bezrobotnych.

Problem ubóstwa – Ochoża

Na obszarze rewitalizacji, w miejscowości Ochoża z pomocy społecznej skorzystała w 2023 r. 1 rodzina. Zmniejszająca się liczba osób korzystających z zasiłków nie oznacza rozwiązania problemu ubóstwa w miejscowości Ochoża. Analiza jakościowa wskazała, iż ubóstwo to nie tylko jego skrajne postać (minimum egzystencji i minimum ustawowe), ale również sfera niedostatku. Jest ona definiowana za pomocą minimum socjalnego. Wydatki konsumpcyjne na poziomie tego minimum pozwalają na prowadzenie „godnego życia" i traktowane są jako próg, poniżej którego następuje deprywacja integracyjnych potrzeb człowieka. Dodatkowym czynnikiem zwiększającym problemy bytowe mieszkańców Ochoży jest niewystarczająca siatka połączeń komunikacji publicznej, która znacząco utrudnia korzystanie z usług publicznych, dojazd do pracy i korzystanie z możliwości kształcenia ustawicznego.

Z problemem ubóstwa ściśle powiązana jest kwestia bezrobocia. W miejscowości **Ochoża** wskaźnik bezrobocia wynosi 3,11 osób na 100 mieszkańców (przy średniej 2,84/100 mieszkańców).

Analiza jakościowa wskazuje na istotne trudności w sytuacji osób bezrobotnych w ujęciu psychologicznym. Osoby długotrwale bezrobotne doświadczają zmiennych stanów emocjonalnych, które wpływają zarówno na jakość życia, jak i na efektywność szukania nowej pracy. Są to przede wszystkim pesymizm i rezygnacja (negatywne reakcje emocjonalne, narastanie problemów zdrowotnych i finansowych) oraz fatalizm i apatia (poczucie beznadziei, izolowanie się, redukcja oczekiwań życiowych i zainteresowań).

Kolejnym problemem związanym z bezrobociem w miejscowości Ochoża jest bezrobocie strukturalne, które wynika z mało efektywnego rolnictwa, niskich kwalifikacji osób bezrobotnych, tradycji szarej strefy i niedorozwoju infrastruktury.

Edukacja

Na terenie Gminy Wierzbica funkcjonują dwie szkoły podstawowe w Wierzbicy (320 uczniów) oraz Święcicy (50 uczniów). W ramach Diagnozy potencjału Szkoły Podstawowej im. K. Górskiego w Wierzbicy zostały określone następujące potrzeby dzieci i młodzieży w obszarze rozwijania zainteresowań:

- zajęcia plastyczne, gimnastyczne (uczniowie w wieku 9-10 lat);

- nauka gry na instrumentach, zajęcia wokalne, plastyczne, nauka baletu, treningi sportów walki (uczniowie w wieku 11-12 lat);

- zajęcia plastyczne, wokalne i treningi sportów walki (uczniowie w wieku 13-15 lat).

Kluczowym problemem w rozwijaniu oferty zajęć pozalekcyjnych i kulturalnych jest brak dostępnych lokali, w których można realizować takie zajęcia. Dotychczas zajęcia dodatkowe były realizowane w ograniczonym zakresie przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Wierzbicy oraz Szkołę Podstawową w Wierzbicy.

Poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym – Wierzbica-Osiedle

Charakterystyczną cechą obszarów zdegradowanych jest niski kapitał społeczny. Analiza danych jakościowych wskazuje na dużą potrzebę aktywności społecznej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji Wierzbica-Osiedle. Istotnym problemem wskazywanym przez uczestników wywiadów jest brak dostępnych i dostosowanych lokali komunalnych, w których osoby aktywne mogłyby prowadzić działania społeczne.

Na obszarze rewitalizacji funkcjonuje stosunkowo niewielka liczba organizacji pozarządowych. W 2022 r. funkcjonowało w gminie 24 organizacje pozarządowe, w tym 11 stowarzyszeń oraz 13 kół gospodyń wiejskich. Najważniejszymi organizacjami prowadzącymi działalność na obszarze rewitalizacji to Gminny Klub Sportowy „Ogniwo" z Wierzbicy-Osiedle oraz Koło Gospodyń Wiejskich z Wierzbicy-Osiedle.

Jednym z istotnych problemów społecznych, występujących na obszarze rewitalizacji, jest niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Gminna Biblioteka Publiczna z siedzibą w miejscowości Wierzbica-Osiedle prowadzi działalność oświatową i kulturalną na rzecz środowiska lokalnego, w tym m.in.: spotkania z pisarzami i poetami, wydarzenia i konkursy promujące czytelnictwo. Rozwój oferty kulturalnej i zwiększenie aktywności społecznej na obszarze rewitalizacji jest w znacznym stopniu ograniczony niewystarczającymi zasobami lokalowymi. Biblioteka w Wierzbicy mieści się w budynku wymagającym remontu oraz dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym – Ochoża

Analiza danych jakościowych potwierdza, iż cechą specyficzną dla tej miejscowości jest nieformalny charakter podejmowanej działalności społecznej.

Istotnym czynnikiem wpływającym na aktywność społeczną w miejscowości Ochoża jest wyremontowany w 2021 r. budynek dawnej szkoły pełniący obecnie funkcję Centrum Aktywności Lokalnej, w którym prowadzona jest filia Gminnej Biblioteki Publicznej oraz zajęcia dla dzieci i dorosłych – warsztaty rękodzielnicze, plastyczne, kulinarne. Na terenie Centrum organizowane są również wydarzenia integracyjne Dzień Pieczonego Ziemniaka, Dzień Dziecka, Dzień Matki.

Badania jakościowe potwierdziły, iż istotnym wyzwaniem jest zaktywizowanie seniorów i stworzenie takiej formuły współpracy, dzięki której ta grupa społeczna znajdzie swoje miejsce w Centrum. Działania podejmowane we współpracy z Kołem Gospodyń Wiejskich w zakresie warsztatów wykonywania ozdób świątecznych wskazują na duży potencjał i dają nadzieję na rozwijanie tego typu działań.

Potencjały rozwojowe sfery społecznej

Wierzbica – Osiedle

Na obszarze rewitalizacji najważniejszą instytucją społeczną jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej mieszczący się w miejscowości **Wierzbica-Osiedle**. Działania podejmowane przez jego pracowników mają na celu przeciwdziałanie i udzielanie wsparcia mieszkańcom gminy. Wsparcie to jest kierowane do osób, borykających się z takimi problemami jak: bezrobocie, niepełnosprawność, przewlekła choroba, problemy opiekuńczo-wychowawcze, czy alkoholizm. Trudności te wielokrotnie prowadzą do wykluczenia z życia społecznego, powiększając dystans pomiędzy różnymi warstwami społecznymi.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzbicy (OPS) dysponuje pomieszczeniami biurowymi. Nie posiada jednak dostępu do przestrzeni umożliwiającej zachowanie intymności i prywatności w czasie indywidualnych spotkań z pracowniczkami OPS i terapii indywidualnych. Brakuje również sali do terapii grupowych. Jednocześnie niewystarczające zasoby lokalowe uniemożliwiają rozwój dodatkowych usług terapeutycznych, specjalistycznych, rehabilitacyjnych.

Ochoża

W miejscowości Ochoża konieczne jest kontynuowanie działań rewitalizacyjnych o charakterze społecznym w oparciu o funkcjonujące od 2021 r Centrum Aktywności Lokalnej. Podczas

warsztatów diagnostycznych mieszkańcy zwrócili również uwagę na duży potencjał rozwojowy związany z:

- historią miejscowości,
- istniejącymi obiektami zabytkowymi – studnia,
- możliwością utworzenia Klubu Seniora,
- możliwością wytyczenia turystycznych szlaków rowerowych.

Istotnym potencjałem rozwojowym w miejscowości Ochoża jest również nieformalna grupa mieszkańców skupiona wokół działań społecznych realizowanych w Centrum aktywności Lokalnej.

SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA

Na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są obiekty użyteczności publicznej wraz z ogólnodostępnymi miejscami użyteczności publicznej. Liczebność i funkcjonalność obiektów związana jest, przede wszystkim z zapotrzebowaniem społecznym na takie obiekty, liczbą mieszkańców danej miejscowości oraz z dostępnością gruntów stanowiących własność komunalną gminy. Największa pod względem liczebności mieszkańców miejscowość Wierzbica – Osiedle posiada najwięcej obiektów użyteczności publicznej i miejsc przestrzeni publicznej. Największym obiektem wymagającym pilnego remontu i dostosowania do nowych funkcji jest siedziba biblioteki. Budynek w przeszłości zaspokajał wiele istotnych potrzeb, m.in. dworca PKS, siedziby poczty i telekomunikacji, handlu i usług. Dodatkowo budynek otacza duża ilość terenów zielonych, które można zaadaptować na mini park.

Działający Klub Seniora w Wierzbicy funkcjonuje bardzo dobrze, nie posiada jednak wystarczającego zaplecza lokalowego do rozwijania działalności oraz powstawania nowych grup.

Kolejną istotną kwestią na obszarze rewitalizacji jest uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni związanych z dawnym dworcem PKS oraz „targowiskiem". Z uwagi na zmieniające się potrzeby i funkcje tych przestrzeni publicznych, wymagają one zaadaptowania do nowych warunków.

SFERA TECHNICZNA

Wierzbica - Osiedle

Stan techniczny budynku biblioteki/dworca PKS, adres: ul. Włodawska 10, Wierzbica-Osiedle

Zdjęcie 1 Budynek biblioteki/dworca PKS

Budynek podpiwniczony, 2 kondygnacyjny. Powierzchnia użytkowa- ok. 1329,5 m2, źródło ciepła: kotłownia węglowa.

Zakres koniecznych prac remontowych:

- Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej.
- Wymiana pokrycia dachu.
- Wymiana instalacji grzewczej, sanitarnej i elektrycznej.
- Wymiana podłóg.
- Odnowienie ścian w wewnątrz budynku.
- Ocieplenie budynku i wymiana źródła ciepła na pompę ciepła.

Budynek po byłym przedszkolu w Wierzbicy (siedziba Klubu Seniora), ul. Lubelska 11, Wierzbica – Osiedle

Zdjęcie 2 Siedziba Klubu Seniora w Wierzbicy-Osiedle

Budynek murowany – 3 kondygnacyjny. Powierzchnia użytkowa budynku - 207 m2, kubatura budynku 594 m3, źródło ciepła: kotłownia – węglowa.

Zakres koniecznych prac remontowych:

- Wymiana źródła ciepła - pompa ciepła.
- Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej.
- Wymiana pokrycia dachu.
- Wymiana instalacji grzewczej, sanitarnej i elektrycznej.
- Odnowienie ścian wewnątrz budynku.
- Wymiana podłóg.
- Ocieplenie budynku oraz fundamenty.

Budynek siedziba OPS, ul. Włodawska 5, Wierzbica-Osiedle

Zdjęcie 3 Budynek Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzbicy Osiedle

Budynek podpiwniczony, 2 kondygnacyjny. Powierzchnia zabudowy- 162,30 m2 . Kubatura- 1136 m3 . Źródło ciepła: kotłownia olejowa.

Zakres koniecznych prac remontowych:

- Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej.
- Wymiana pokrycia dachu.
- Wymiana instalacji grzewczej, sanitarnej i elektrycznej.
- Wymiana podłóg.
- Odnowienie ścian wewnątrz budynku.
- Ocieplenie budynku i wymiana źródła ogrzewania na pompę ciepła.

Ochoża

Studnia kamienna wpisana do Gminnej Ewidencji Zabytków

Zdjęcie 4 Studnia kamienna wpisana do Gminnej Ewidencji Zabytków

Studnia kamienna wpisana do Gminnej Ewidencji Zabytków jest położona przy szosie i wymaga odpowiedniego zabezpieczenia i oznaczenia. Jako jedyny tego rodzaju obiekt zabytkowy wymaga również umieszczenia informacji o samym obiekcie oraz o bogatej historii miejscowości Ochoża.

SFERA GOSPODARCZA

Obszar rewitalizacji Gminy Wierzbica charakteryzuje się zróżnicowanym poziomem przedsiębiorczości. Podobszar sołectwo **Wierzbica-Osiedle** jest miejscem koncentracji usług i handlu oraz koncentruje działalności związane z obsługą mieszkańców całej gminy oraz obsługą rolnictwa, w tym handlu produktami rolnymi. Obszar posiada jeden z najwyższych wskaźników dot. ilości podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 (60,39 podmiotów), jednocześnie posiada bardzo wysoki wskaźnik liczby podmiotów wyrejestrowanych.

Zdjęcie 5 Targowisko w Wierzbicy-Osiedle

Jednym z istotnych problemów w sferze gospodarczej oraz przestrzenno-funkcjonalnej jest zły stan targowiska, które wymaga utwardzenia, budowy nowych stoisk handlowych, oświetlenia. Remont targowiska może stanowić istotny impuls dla ożywienia lokalnego handlu oraz zachęci lokalnych producentów rolnych do sprzedaży swoich produktów.

Remont targowiska jest jednym z czynników wpływających na wzrost aktywności gospodarczej na obszarze rewitalizacji w tym na aktywizację osób prowadzących działalnośc w szarej strefie. Dodatkowo może przyczynić się do zmniejszenie problemu bezrobocia poprzez stworzenie atrakcyjnej alternatywy dla osób zagrożonych utratą pracy.

Odnosząc się do przeprowadzonej delimitacji obszaru zdegradowanego, sfera gospodarcza jest problemem w miejscowości **Ochoża**. Poziom aktywności gospodarczej na obszarze rewitalizacji wyrażony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców jest niższy od średniej dla gminy (40,45/100 mieszkańców), w sołectwie Ochoża wynosi 35,97.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Na obszarze rewitalizacji problemy środowiskowe wynikają z nieodpowiednio dobranych, przestarzałych źródeł ciepła. Jest to jeden z powodów wysokiego poziomu emisji dwutlenku węgla i innych gazów cieplarnianych do atmosfery i problemów z tym związanych tj. zanieczyszczenie powietrza, niski komfort życia i problemy zdrowotne ludności. Analizie poddano udział budynków na terenie sołectw korzystających z węglowych kotłów ciepła w ogólnej liczbie budynków. Na obszarze rewitalizacji koncentracja budynków mieszkalnych posiadających węglowe kotły ciepła wynosi w sołectwie **Ochoża** 66,67% (średnia dla gminy 72,90%), natomiast w miejscowości Wierzbica-Osiedle 73,41%. Duży udział kotłów węglowych stanowi istotne źródło zanieczyszczenia powietrza

Przestarzałe urządzenia grzewcze w dużym stopniu wpływają na występowanie wysokiego poziomu emisji dwutlenku węgla. Ze względu na przestarzałą technologię i niską temperaturę spalania piece te emitują znacznie więcej pyłów i substancji rakotwórczych od nowoczesnych urządzeń. Analiza jakościowa potwierdza, że czasie sezonu grzewczego podczas spalania w tych urządzeniach uwalniane są duże ilości dymu, który zawiera szkodliwe pyły zawieszone, tlenki węgla, azotu i siarki, a także niebezpieczne związki chemiczne, takie jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, dioksyny czy metale ciężkie. Te substancje są niebezpieczne zarówno dla zdrowia i życia ludzi, jak i dla środowiska naturalnego.

Działanie tych substancji może prowadzić do poważnych problemów zdrowotnych, w tym chorób układu oddechowego, zaburzeń neurologicznych oraz zwiększonego ryzyka wystąpienia nowotworów. Dodatkowo, zanieczyszczenie powietrza ma negatywny wpływ na ekosystemy, powodując degradację gleby, zanieczyszczenie wód oraz szkody dla roślin i zwierząt.

POTENCJAŁY ROZWOJOWE OBSZARU REWITALIZACJI

Największe możliwości rozwoju nowych funkcji społecznych występują na obszarze rewitalizacji w miejscowości Wierzbica – Osada, która pełni istotną rolę dla rozwoju lokalnego. Potencjały rozwojowe w tym miejscu oparte są o zdegradowany budynek mieszczący w tej chwili m.in. bibliotekę. Budynek posiada odpowiednią powierzchnię użytkową a także wystarczającą ilość terenów zielonych i parkingowych, aby pełnić funkcję Gminnego Ośrodka Kultury (GOK).

Drugim istotnym miejscem o bardzo dużym potencjale oddziaływania jest budynek OPS w miejscowości Wierzbica-Osada, który pierwotnie pełnił funkcję ośrodka zdrowia. Budynek pozwala nie tylko na dostosowanie na potrzeby Centrum Usług Społecznych, ale umożliwia

również rozbudowę o niezbędną przestrzeń związaną z usługami społecznymi, dostosowanymi do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Istotne znaczenie dla rozwoju usług społecznych na obszarze rewitalizacji pełni Klub Seniora, którego siedziba mieści się w dawnym przedszkolu w miejscowości Wierzbica-Osiedle.

Analiza problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych

Problemy	Potrzeby	Potencjały rozwojowe	Powiązanie z innymi sferami
Złożone problemy społeczne – długotrwałe bezrobocie, współwystępowanie problemów społecznych, starzenie się społeczeństwa	Rozszerzenie działalności OPS o nowe usługi społeczne i świadczenia	Remont i rozbudowa siedziby OPS na działalność, związaną z usługami społecznymi, dostosowanymi do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji	Sfera techniczna – zły stan techniczny budynków komunalnych uniemożliwia rozwijanie oferty wsparcia OPS
Niska aktywność społeczna i kulturalna w m. Wierzbica - Osiedle	Utworzenie Gminnego Ośrodka Kultury	Zdegradowany budynek – siedziba biblioteki/dworzec PKS	Sfera techniczna – zły stan techniczny budynków komunalnych uniemożliwia rozwijanie aktywności społecznej mieszkańców Sfera środowiskowa – budynek mieszczący siedzibę gminnej biblioteki nie został poddany termomodernizacji oraz posiada węglowe źródło ogrzewania
Brak możliwości rozwoju usług publicznych dla seniorów	Zwiększenie dostępności lokali przeznaczonych na usługi dla seniorów	Remont i adaptacja budynku dawnego przedszkola na potrzeby Klubu Seniora	Sfera techniczna – zły stan techniczny budynków komunalnych uniemożliwia rozwijanie oferty Klubu Seniora Sfera środowiskowa – budynek mieszczący siedzibę Klubu Seniora nie został poddany termomodernizacji oraz posiada węglowe źródło ogrzewania
Niska aktywność społeczna i kulturalna	Zwiększenie ilości zajęć aktywizujących	Niewykorzystany w pełni potencjał CAL w	Społeczna

w m. Ochoża	mieszkańców	Ochoży	
Niska jakość przestrzeni handlowej gminnego targowiska w Wierzbicy – Osiedle	Zwiększenie atrakcyjności lokalnych produktów oraz podniesienie jakości przestrzeni publicznej	Niewykorzystana i zdegradowana przestrzeń publiczna w centralnej części miejscowości gminnej	Sfera przestrzenno-funkcjonalna – zdegradowana przestrzeń targowisko jest położona w centralnej części miejscowości, jej zły stan techniczny uniemożliwia rozszerzanie funkcji. Sfera techniczna – zły stan techniczny utrudnia funkcjonowanie targowiska w czasie złych warunków pogodowych, jest niedostępny dla osób niepełnosprawnych ruchowo, nie posiada odpowiedniego zaplecza socjalnego.

OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wierzbica na lata 2021 2030

Gminny Program Rewitalizacji realizuje Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wierzbica na lata 2021 2030 w zakresie następujących celów strategicznych Strategii:

- Zapewnienie dostępu do zróżnicowanych usług społecznych osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym.
- Wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży właściwych warunków do rozwoju i wychowania.
- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Powyższe cele Strategii zostaną zrealizowane przede wszystkim poprzez wdrożenie nowych usług społecznych w Centrum Usług Społecznych oraz nową ofertę czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w planowanym ośrodku kultury.

Strategia Rozwoju Gminy

W okresie opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wierzbica, Gmina Wierzbica prowadziła prace nad opracowaniem nowej Strategii Rozwoju Gminy i nie posiadała aktualnego dokumentu.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wierzbica

Zapisy w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wierzbica potwierdzają zgodność z Gminnym Programem Rewitalizacji, zarówno w zakresie uwarunkowań i podejmowanej strategii rozwoju przestrzennego, jak i celów rozwojowych gminy. Brak sprzeczności pomiędzy dokumentami zidentyfikowano w ramach całej treści Studium. Synteza uwarunkowań rozwoju identyfikuje zbieżne z GPR potencjały i problemy rozwojowe. Należy zaznaczyć, że analizy dokonano tutaj w zakresie: położenia geograficznego, administracyjnego, infrastruktury funkcjonalno-przestrzennej oraz roli gminy w regionie, potencjału społeczno-demograficznego, stanu infrastruktury technicznej i społecznej, wykorzystania i uzbrojenia rolniczej przestrzeni produkcyjnej, potencjału gospodarczego, stanu zasobów i walorów środowiska przyrodniczego, uwarunkowań do zasobów wartości kulturowych. Zatem wszystkie sfery znajdują odzwierciedlenie w analizach dokonywanych w ramach prac nad GPR.

Również po dokonaniu analizy zakresu przewidzianych w ramach procesu rewitalizacyjnego przedsięwzięć i inwestycji, należy stwierdzić, że są one zgodne z zakładanymi kierunkami zagospodarowania przestrzennego w gminie i nie wymagają one zmian w postanowieniach Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wierzbica.

Podsumowując powyższe, na obecnym etapie prac, w wyniku opracowania i przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji, nie przewiduje się konieczności dokonywania zmian w treści studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Niemniej jednak nie wyklucza się w przyszłości zmiany studium. Wówczas zmiana studium dokonana zostanie zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i ustaleniami GPR.

MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Na obecnym etapie prac nie występuje zatem konieczność dokonania zmiany zapisów mpzp i nie przewiduje się aktualizacji jego treści. Niemniej jednak nie wyklucza się w przyszłości zmian w mpzp. Wówczas zostaną one dokonane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i ustaleniami GPR.

OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Wizja

Zapewnienie dostępu do podstawowej infrastruktury dla dobrej jakości życia, zwiększenie obecności kultury w życiu społeczności lokalnej, przełamanie wykluczenia społecznego i stworzenie bezpiecznych warunków życia dla obecnych i przyszłych mieszkańców.

Opis stanu po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wyznaczone podobszary zostaną poddane kompleksowej rewitalizacji w oparciu o szczegółowo zaplanowaną i skoordynowaną interwencję. Planowane efekty zostaną uzyskane poprzez realizację zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wpisujących się w wyznaczone cele w/w rewitalizacji.

Stan docelowy obszarów zostanie osiągnięty na koniec obowiązywania niniejszego programu. Perspektywa roku 2030 koresponduje również z datą wyznaczającą możliwość absorpcji środków unijnych z perspektywy 2021-2027. Wizja jako stan docelowy odnosi się zatem w dużej mierze do konkretnych przemian społeczno-gospodarczych, które są pożądane i zostaną osiągnięte dzięki wdrożeniu Gminnego Programu Rewitalizacji.

Obszar objęty rewitalizacją po przeprowadzeniu zaplanowanych procesów, zostanie efektywnie przeobrażony zarówno społecznie, przestrzennie, jak i gospodarczo uzyskując naturalną funkcjonalność oraz użyteczność publiczną. Odnowiona zabudowa i wyposażona w niezbędną infrastrukturę przestrzeń miejscowości wzmocni odczuwaną przez mieszkańców jakość życia oraz korzystnie wpłynie na atrakcyjność zarówno turystyczną, jak i gospodarczą oraz osiedleńczą obszarów zdegradowanych. Przestrzenie publiczne będą stanowić miejsce spotkań społeczności lokalnej i integracji międzypokoleniowej. Co bardzo istotne, w wyniku działań rewitalizacyjnych zmianie ulegnie również wizerunek całego obszaru.

W efekcie działań rewitalizacyjnych ograniczone zostaną problemy społeczne, których szczególna koncentracja występuje w zdelimitowanym obszarze. Wsparciem dla tego procesu będą działania na rzecz przeciwdziałania procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej, wynikających m.in. z ubóstwa i bezrobocia, służące włączeniu tych osób w różne wymiary życia społecznego.

Istotnym elementem wynikającym z przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych będzie zwiększony poziom dostępności oraz jakości świadczonych usług publicznych (zwłaszcza wychowawczych, kulturalnych, sportowych i rekreacyjno-wypoczynkowych) dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wśród efektów realizacji zamierzeń Gminnego Programu Rewitalizacji ważne miejsce zajmują również inicjatywy dotyczące poprawy dostępności oraz jakości infrastruktury społecznej.

CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cel 1. Wzrost uczestnictwa dorosłych mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym

1. Kierunki działań celu 1:
   1.1. modernizacja zdegradowanych budynków i obiektów zabytkowych w celu nadania im nowych funkcji
   1.2. utworzenie Gminnego Ośrodka Kultury
   1.3. rozwój oferty rozwijania zainteresowań dla osób dorosłych (GOK i CAL Ochoża), w szczególności osób ze specjalnymi potrzebami
   1.4. dostosowanie budynków publicznych do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami, w szczególności dla osób niepełnosprawnych ruchowo i seniorów

Cel 2. Rozwój nowych usług społecznych

2. Kierunki działań celu 2:
   2.1. remont i rozbudowa istniejących budynków w celu nadania im nowych funkcji społecznych
   2.2. wdrożenie nowych usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Cel 3. Wsparcie rodzin poprzez zapewnienie warunków do rozwoju zainteresowań dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

3. Kierunki działań celu 3:
   3.1. rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży
   3.2. wdrażanie programów mających na celu wzmacnianie dzieci i rodzin

Cel 4. Zwiększenie atrakcyjności lokalnych produktów poprzez remont gminnego targowiska

4. Kierunki działań celu 4: remont gminnego targowiska w Wierzbicy-Osiedle

LISTA PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Przedsięwzięcia wskazane przez Gminę Wierzbica oraz lokalnych interesariuszy w ramach spotkań konsultacyjnych i otwartego naboru projektów, który został przeprowadzony w terminie w terminie 18.09.2023 r. – 02.10.2023 r. Zgłoszeń można było dokonywać poprzez złożenie odpowiedniego formularza w formie elektronicznej lub papierowej. Zidentyfikowane przedsięwzięcia musiały być kompleksowe i przekrojowe oraz zlokalizowane na terenie obszaru rewitalizacji Gminy Wierzbica. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne ujęto w projekty w sposób kompleksowy tak, aby nie pominąć aspektów: społecznego, gospodarczego, środowiskowego, przestrzennego oraz technicznego, związanych z jego lokalizacją oraz oddziaływaniem na otoczenie.

Lista podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nr projektu	Nazwa projektu (podmiot realizujący) – powiązanie z innymi projektami	Zakres zadań (oddziaływanie na obszary sfery problemowe)	Lokalizacja (nr działki)	Wartość szacunkowa (w zł)	Działania zapewniające dostępność
1	Rozbudowa budynku OPS w Wierzbicy na cele, związane z usługami społecznymi, dostosowanymi do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji (OPS/Gmina Wierzbica) – powiązanie z projektem 2	Remont, adaptacja pomieszczeń i rozbudowa, nadbudowa budynku na potrzeby związane z usługami społecznymi, dostosowanymi do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji: sala terapii indywidualnej, sala terapii grupowej, wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, gabinet fizjoterapii Odbiorcy projektu: osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby niepełnosprawne, seniorzy (sfera społeczna, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna, środowiskowa)	Wierzbica – Osiedle (dz. 367/3)	7 000 000	Zapewnienie dostępności architektonicznej w szczególności dla osób starszych i niepełnosprawnych ruchowo – budowa windy
2	Wdrożenie nowych usług	Rozszerzenie działalności OPS poprzez	Wierzbica –	2 500 000	Zapewnienie dostępności

	społecznych w OPS (OPS/Gmina Wierzbica) – powiązanie z projektem 1	wdrożenie nowych usług społecznych - poradnictwo indywidualne i grupowe, wypożyczalnie sprzętu rehabilitacyjnego, usług rehabilitacji, usługi opieki nad seniorami i osobami niepełnosprawnymi Odbiorcy projektu: osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby niepełnosprawne i chorujące długotrwale, seniorzy (sfera społeczna)	Osiedle (dz. 367/3)		architektonicznej w szczególności dla osób starszych i niepełnosprawnych ruchowo – budowa windy
3	Remont i adaptacja budynku dworca/biblioteki na cele ośrodka kultury (Gmina Wierzbica) – powiązanie z projektem 4, 5, 6, 7	Remont i adaptacja budynku byłego dworca autobusowego na potrzeby biblioteki publicznej, domu kultury, siedziby organizacji pozarządowych, sali widowiskowo – konferencyjnej. Odbiorcy projektu: osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby niepełnosprawne, seniorzy, dzieci i młodzież (sfera społeczna, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna, środowiskowa)	Wierzbica – Osiedle (dz. 603/2)	9 000 000	Zapewnienie dostępności architektonicznej w szczególności dla osób starszych i niepełnosprawnych ruchowo – budowa windy
4	Promocja czytelnictwa (Biblioteka Publiczna w Wierzbicy) – powiązanie z projektem 3	Realizacja działań promujących czytelnictwo, m.in.: - spotkania z autorami książek, - konkursy czytelnictwa, - uczestnictwo w projektach promujących czytanie książek (Cała Polska czyta dzieciom itp.) Odbiorcy projektu: osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby niepełnosprawne, seniorzy, dzieci i młodzież	Wierzbica – Osiedle (dz. 603/2)	20 000	Zapewnienie dostępności informacyjno – komunikacyjnej za pośrednictwem strony internetowej

		(sfera społeczna)			
5	Organizacja wydarzeń okolicznościowych integrujących społeczność lokalną (GOK) – powiązanie z projektem 3	Organizacja cyklicznych wydarzeń okolicznościowych, plenerowych imprez integracyjnych, upamiętniających rocznice historyczne. Odbiorcy projektu: mieszkańcu obszaru rewitalizacji (sfera społeczna)	Wierzbica – Osiedle (dz. 603/2)	150 000	Zapewnienie dostępności informacyjno – komunikacyjnej za pośrednictwem strony internetowej
6	Zajęcia rekreacyjno-ruchowe (GOK) – powiązanie z projektem 3	Organizacja warsztatów rękodzielniczych, plastycznych oraz zajęć gimnastycznych i sportowych dla osób dorosłych, w tym seniorów. Odbiorcy projektu: osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby samotne, osoby niepełnosprawne, seniorzy (sfera społeczna)	Wierzbica – Osiedle (dz. 603/2)	100 000	Zapewnienie dostępności informacyjno – komunikacyjnej za pośrednictwem strony internetowej
7	Zajęcia dodatkowe dla dzieci w wieku 9-15 lat (GOK) – powiązanie z projektem 3	Zajęcia gimnastyczne, plastyczne, muzyczne, taneczne, sportowe Odbiorcy projektu: dzieci i młodzież z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, rodzin wielodzietnych, dysfunkcyjnych (sfera społeczna)	Wierzbica – Osiedle (dz. 603/2)	100 000	Zapewnienie dostępności informacyjno – komunikacyjnej za pośrednictwem strony internetowej
8	Remont siedziby Klubu Seniora (OPS) – powiązanie z projektem 9	Remont budynku obejmuje termomodernizację wraz z wymianą źródła ciepła, wymianę pokrycia dachu, wymianę instalacji, remont wnętrz. Odbiorcy projektu: seniorzy zamieszkujący obszar rewitalizacji (sfera społeczna, przestrzenno-	Wierzbica – Osiedle (dz. 512)	900 000	Zapewnienie dostępności architektonicznej w szczególności dla osób starszych i niepełnosprawnych ruchowo – budowa windy

		funkcjonalna, techniczna, środowiskowa)			
9	Klub Seniora (OPS w Wierzbicy) – powiązanie z projektem 8	Klub Seniora będzie realizował: - zajęcia rozwijające indywidualne zainteresowania, m.in.: plastyczne, muzyczne, poetyckie, rękodzielnicze, - zajęcia prozdrowotne, - zajęcia edukacyjne, - spacery, wycieczki i zabawy taneczne, - wspólne obchodzenie świąt i uroczystości, spotkania integracyjne. Odbiorcy projektu: seniorzy zamieszkujący obszar rewitalizacji (sfera społeczna)	Wierzbica – Osiedle (dz. 512)	500 000	Zapewnienie dostępności informacyjno – komunikacyjnej za pośrednictwem strony internetowej
10	Promocja historii miejscowości w oparciu o obiekty zabytkowe oraz materiały historyczne zebrane przez mieszkańców (Centrum Aktywności Lokalnej w Ochoży)	Utworzenie wystawy pamiątek i zdjęć prezentujących historię miejscowości. Konserwacja i restauracja zabytkowej studni na terenie miejscowości Ochoża. Odbiorcy projektu: mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy gminy Wierzbica, turyści (sfera społeczna)	Ochoża (dz. 135)	300 000	Zapewnienie dostępności informacyjno – komunikacyjnej za pośrednictwem strony internetowej
11	Zajęcia rekreacyjno-ruchowe (Centrum Aktywności Lokalnej w Ochoży)	Organizacja warsztatów rękodzielniczych, plastycznych oraz zajęć gimnastycznych i sportowych. Odbiorcy projektu: osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby samotne, osoby niepełnosprawne, seniorzy, dzieci i młodzież, mieszkańcy obszaru rewitalizacji (sfera społeczna)	Ochoża (dz. 135)	50 000	Zapewnienie dostępności informacyjno – komunikacyjnej za pośrednictwem strony internetowej

12	Zajęcia dodatkowe dla dzieci w wieku 9-15 lat (Centrum Aktywności Lokalnej w Ochoży)	Zajęcia gimnastyczne, plastyczne, muzyczne, taneczne, sportowe Odbiorcy projektu: dzieci i młodzież z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, rodzin wielodzietnych, dysfunkcyjnych (sfera społeczna)	Ochoża (dz. 135)	50 000	Zapewnienie dostępności informacyjno – komunikacyjnej za pośrednictwem strony internetowej
13	Remont targowiska gminnego w m. Wierzbica-Osiedle (Gmina Wierzbica)	Remont targowiska w Wierzbicy-Osiedle w partnerstwie z okolicznymi przedsiębiorcami, będzie polegał m.in. na: - utwardzeniu placu, - budowie stoisk handlowych, - wymianie oświetlenia. Odbiorcy projektu: przedsiębiorcy, osoby bezrobotne, osoby zagrożone bezrobociem, mieszkańcy obszaru rewitalizacji (sfera gospodarcza, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna, środowiskowa)	Wierzbica – Osiedle (dz. 596)	800 000	Zapewnienie dostępności architektonicznej w szczególności dla osób starszych i niepełnosprawnych ruchowo – utwardzenie terenu, zniwelowanie krawężników

MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

Integrowanie działań rewitalizacyjnych objętych niniejszym programem zostanie zrealizowane poprzez wpisanie stałą dbałość o:

- kompleksowość programu,
- koncentrację przestrzenną programu,
- komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- realizację zasady partnerstwa i partycypacji.

Kompleksowość programu. Niniejszy GPR przygotowano z dbałością o jego kompleksowy charakter. Program zawiera przedsięwzięcia rewitalizacyjne współfinansowane ze środków EFRR, EFS, krajowych źródeł publicznych oraz ze źródeł prywatnych. Do Programu włączono tylko takie działania, które – bezpośrednio lub w skutek komplementarnego współoddziaływania z innymi przedsięwzięciami – skutkują strukturalnym rozwiązywaniem zdiagnozowanych problemów obszaru.

Powiązania pomiędzy poszczególnymi podstawowymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

Projekty infrastrukturalne („twardy")	Projekty społeczne („miękkie")
Rozbudowa budynku OPS w Wierzbicy na cele, związane z usługami społecznymi, dostosowanymi do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji	Wdrożenie nowych usług społecznych w OPS
Remont i adaptacja budynku dworca/biblioteki na cele ośrodka kultury	Promocja czytelnictwa Organizacja wydarzeń okolicznościowych integrujących społeczność lokalną Zajęcia rekreacyjno-ruchowe Zajęcia dodatkowe dla dzieci w wieku 9-15 lat
Remont siedziby Klubu Seniora	Klub Seniora

Koncentracja interwencji. Dla zapewnienia maksymalnej skuteczności przedsięwzięć rewitalizacyjnych skoncentrowano je w centralnej części miejscowości **Wierzbica-Osiedle** zapewniając maksymalną dostępność i oddziaływanie. Dodatkowo zadbano, aby poszczególne przedsięwzięcia nie były rozpraszane przypadkowo po całym obszarze, lecz by tworzyły przemyślane koncentracje przestrzenne i koncepcyjne, miejscowe zagęszczenia oddziaływań rewitalizacyjnych o uzupełniającym się charakterze. Niemal wszystkie przedsięwzięcia

rewitalizacyjne są położone w promieniu 500 m względem siebie, co zapewnia koncentrację interwencji i wzajemne oddziaływanie projektów.

Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostanie zapewniona w wymiarze:

- **przestrzennym**, dzięki umiejscowieniu głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych centralnie, co pozwoli oddziaływać na cały obszar kryzysowy;
- **problemowym**, przedsięwzięcia dopełniają się tematycznie, dzięki czemu program będzie oddziaływał na szeroki zakres problemów;
- **komplementarności międzyokresowej**, poprzez uzupełnianie wzajemne projektów miękkich i infrastrukturalnych;
- **komplementarność źródeł finansowania** oznacza, że projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania.
- **Komplementarność proceduralno-instytucjonalna** przejawia się w systemie zarządzania, który został zaprojektowany na potrzeby GPR. Dzięki temu zapewniona zostanie współpraca i współdziałanie różnych podmiotów, które działają na rzecz realizacji programu rewitalizacji i poprawy sytuacji kryzysowej na obszarze rewitalizacji. Za realizację na poziomie decyzyjnym i wdrożeniowym Gminnego Programu Rewitalizacji odpowiada Wójt Gminy Wierzbica, przy współpracy Rady Gminy, Komitetu Rewitalizacji oraz zespołu zadaniowego.

RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Nazwa projektu (podmiot realizujący)	Źródła finansowania			Wartość szacunkowa (w zł)
	Środki prywatne	Budżet gminy	Fundusze zewnętrzne (źródło finansowania)	
Rozbudowa budynku OPS w Wierzbicy na cele, związane z usługami społecznymi, dostosowanymi do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji (OPS/Gmina Wierzbica)		1050000	5950000 (EFRR)	7 000 000
Wdrożenie nowych usług społecznych w OPS (OPS/Gmina Wierzbica)		375000	2125000 (EFRR)	2 500 000
Remont i adaptacja budynku dworca/biblioteki na cele ośrodka kultury (Gmina Wierzbica)		1350000	7650000 (EFRR)	9 000 000
Promocja czytelnictwa (Biblioteka Publiczna w Wierzbicy)		20 000		20 000
Organizacja wydarzeń okolicznościowych integrujących społeczność lokalną (GOK)		150 000		150 000
Zajęcia rekreacyjno-ruchowe (GOK)		100 000		100 000
Zajęcia dodatkowe dla dzieci w wieku 9-15 lat (GOK)		100 000		100 000
Remont siedziby Klubu Seniora (OPS)		135 000	765 000 (EFRR)	900 000
Klub Seniora (OPS w Wierzbicy)		75000	425000 (EFS)	500 000
Promocja historii miejscowości w oparciu o obiekty zabytkowe oraz materiały historyczne zebrane przez mieszkańców		45000	255000 (EFS)	300 000
Zajęcia rekreacyjno-ruchowe		50 000		50 000
Zajęcia dodatkowe dla dzieci w wieku 9-15 lat		50 000		50 000
Remont targowiska gminnego w m. Wierzbica-Osiedle		120 000	680 000 (EFRR)	800 000
RAZEM		3 620 000	17 850 000	21 470 000

STRUKTURA ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GPR

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy są zadaniami własnymi gminy, za które

odpowiedzialny jest Wójt Gminy. W przypadku Gminy Wierzbica podjęto decyzję o zarządzaniu procesem rewitalizacji poprzez struktury własne i wyznaczony do tego celu zespół zadaniowy.

ZESPÓŁ ZADANIOWY

Odpowiedzialny za uskutecznianie projektów rewitalizacyjnych oraz prowadzący monitoring i ocenę Programu, zostanie powołany przez Wójta Gminy Wierzbica spośród pracowników Urzędu Gminy odpowiedzialnych za poszczególne etapy realizacji projektów inwestycyjnych oraz projektów społecznych. Kluczowymi zadaniami członków zespołu będzie opracowanie i prowadzenie działań związanych z realizacją konkretnych projektów uwzględnionych w dokumencie GPR (przygotowanie dokumentacji, przeprowadzenie postępowań przetargowych, promocja projektów, opracowanie wniosków o dofinansowanie). Dodatkowo do zadań zespołu zadaniowego będzie należało monitorowanie postępu projektów rewitalizacyjnych, monitorowanie postępu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji oraz sporządzanie sprawozdań z realizacji GPR. Kolejnym zadaniem Zespołu będzie przygotowywanie projektów uchwał i innych aktów związanych z realizacją projektów i programu rewitalizacji.

Zespół zadaniowy jest komórką organizacyjną umiejscowioną w strukturze Urzędu Gminy, odpowiedzialną za sprawną komunikację i realizację projektu oraz sprawne przeciwdziałanie potencjalnym ryzykom i nieprawidłowościom powstałym przy realizacji Programu. Mając na uwadze całościowy system realizacji procesu rewitalizacji, w sprawach kluczowych zobligowany jest do komunikowania się z interesariuszami. Zapewniony będzie osobisty kontakt członków zespołu zadaniowego w celu omówienia bieżących spraw i podejmowania decyzji oraz reagowania na ewentualne nieprawidłowości. Proces podejmowania decyzji uwzględniać będzie opinie wszystkich członków i zostanie oparty o zasadę konsensusu. Posiedzenia Zespołu będą odbywać się w miarę potrzeb, nie rzadziej niż raz w roku. Posiedzenia Zespołu zwołuje Koordynator. Z posiedzeń Zespołu sporządzany jest protokół. Jeżeli stanowiska/opinie/rekomendacje/dyspozycje Zespołu, wyrażone w protokole, wymagają zaangażowania innych podmiotów samorządowych lub zasięgnięcia opinii eksperta – to polecenie służbowe i w nioski w tym zakresie wydaje Wójt. Funkcję kontrolną wobec zespołu zadaniowego pełnił będzie Wójt Gminy, który dodatkowo będzie uczestniczyć w podejmowaniu kluczowych decyzji.

KOMITET REWITALIZACJI

Komitet Rewitalizacji Gminy Wierzbica, jest organem o charakterze społecznym, którego zadaniem głównym będzie sprawowanie nadzoru nad procesem rewitalizacji. Stanowi on forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami Gminy Wierzbica w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny procesu rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą dla Wójta Gminy.

Podstawowym zadaniem Komitetu Rewitalizacji będzie poznawanie opinii wszystkich grup interesariuszy i wypracowywanie akceptowalnych rozwiązań dla obszarów rewitalizacji. Komitet uprawniony jest do wyrażania opinii, stanowisk oraz rekomendowania rozwiązań w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji.

W skład Komitetu wejdą przedstawiciele interesariuszy rewitalizacji, w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji oraz inne podmioty, których udział jest uzasadniony z uwagi na realizowane zadania, w tym między innymi:

1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;

2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;

3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;

4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;

5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;

6) organy władzy publicznej;

Komitet powołany będzie w drodze Zarządzenia Wójta niezwłocznie po podjęciu przez Radę Gminy Uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Gminy Wierzbica na okres 4 letniej kadencji. Członkowie Komitetu - przedstawiciele interesariuszy zostaną wybrani w drodze otwartej procedury naboru, natomiast przedstawiciele Urzędu Gminy Wierzbica i jednostek organizacyjnych będą wskazani przez Wójta Gminy Wierzbica. Regulamin w sprawie określenia zasad

wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Gminy Wierzbica zostanie przyjęty Uchwałą Rady Gminy.

Mechanizmy włączania grup interesariuszy w proces rewitalizacji

Etap wyznaczenia obszaru rewitalizacji

Na etapie wyznaczenia obszaru rewitalizacji zostały przeprowadzone konsultacje społeczne dotyczące projektu uchwały Rady Gminy Wierzbica w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Wierzbica. Konsultacje miały na celu zebranie od interesariuszy rewitalizacji uwag, opinii i propozycji odnośnie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Wierzbica. Diagnoza służąca wyznaczeniu obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji oraz wskazanie ich granic zawarta była w dokumencie „Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Wierzbica na lata 2017-2023" przyjętym uchwałą Nr XXV-144/2017 Rady Gminy Wierzbica z dnia 30 maja 2017 r.

Konsultacje przeprowadzone były w okresie od dnia 14.11.2022 r. do dnia 15.12.2022 r. do godz. 15.00 w formie:

1. zbierania uwag, opinii i propozycji w formie papierowej i elektronicznej, z wykorzystaniem formularza konsultacji społecznych.
2. formularza ankiety elektronicznej
1. zbierania uwag ustnych.

Konsultacje zostały przeprowadzone z udziałem przedstawicieli organizacji partnerskich działających **na rzecz środowiska** (OSP Wierzbica, OSP Busówno), **organizacji pozarządowych** (Lokalna Grupa Działania „Polesie"), **podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego oraz praw osób z niepełnosprawnościami** (Warsztaty Terapii Zajęciowej w Sawinie, Klub Seniora w Wierzbicy-Osiedle) **praw podstawowych oraz równouprawnienia płci i niedyskryminacji** (Stowarzyszenie Integracji "SALIX", Koła Gospodyń Wiejskich w Wierzbicy i Ochoży).

Etap pogłębionej diagnozy problemów społecznych

Na etapie sporządzania pogłębionej diagnozy problemów społecznych w dniu 26 kwietnia 2023 roku odbyło się spotkanie konsultacyjne z udziałem 11 osób, które reprezentowały organizacje społeczne (Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotniczą Straż Pożarną, Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzbicy), Gminną Bibliotekę Publiczną oraz Urząd Gminy w Wierzbicy. Podczas spotkania przypomniano wyznaczony obszar rewitalizacji. Następnie przeprowadzono dyskusję na temat potrzeb mieszkańców w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci, młodzieży; rozwijania

zainteresowań i twórczości w obszarze sztuk plastycznych i muzyki; organizacji wydarzeń kulturalnych; zwiększenia dostępności usług rehabilitacyjnych; wsparcia seniorów, zajęć tanecznych i ruchowych.

Kolejne warsztaty odbyły się w dniu 10 lipca 2023 r. i dotyczyły one pogłębionej diagnozy problemów społecznych oraz rozwoju lokalnego dla mieszkańców miejscowości Ochoża. W spotkaniu wzięło udział 8 mieszkańców miejscowości. Zostały poddane analizie zarówno występujące problemy społeczne, jak i możliwości oraz potencjały do ich rozwiązywania. W drugiej części warsztatu zostały poddane analizie mocne strony miejscowości Ochoża oraz potencjały rozwojowe.

W opracowaniu pogłębionej diagnozy problemów społecznych wykorzystano również wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz członków Klubu Seniora opracowanych w ramach przygotowania do deinstytucjonalizacji usług społecznych OPS.

Konsultacje zostały przeprowadzone z udziałem przedstawicieli organizacji partnerskich działających **na rzecz środowiska** (OSP Wierzbica, OSP Busówno), **organizacji pozarządowych** (Lokalna Grupa Działania „Polesie"), **podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego oraz praw osób z niepełnosprawnościami** (Warsztaty Terapii Zajęciowej w Sawinie, Klub Seniora w Wierzbicy-Osiedle) **praw podstawowych oraz równouprawnienia płci i niedyskryminacji** (Stowarzyszenie Integracji "SALIX", Koła Gospodyń Wiejskich w Wierzbicy i Ochoży).

Etap opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji

W terminie 18.09.2023 r. – 02.10.2023 r. prowadzony był nabór propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wierzbica na lata 2023-2032. Celem naboru było stworzenie Listy podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W kolejnym etapie zostały przeprowadzone, przewidziane w ustawie, konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji. Konsultacje zostały przeprowadzone z udziałem przedstawicieli organizacji partnerskich działających **na rzecz środowiska** (OSP Wierzbica, OSP Busówno), **organizacji pozarządowych** (Lokalna Grupa Działania „Polesie"), **podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego oraz praw osób z niepełnosprawnościami** (Warsztaty Terapii Zajęciowej w Sawinie, Klub Seniora w Wierzbicy-Osiedle) **praw podstawowych oraz równouprawnienia płci i niedyskryminacji** (Stowarzyszenie Integracji "SALIX", Koła Gospodyń Wiejskich w Wierzbicy i Ochoży).

Zakres konsultacji dotyczył zapisów projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wierzbica na lata 2023-2030.

Konsultacje przeprowadzone były w okresie od dnia 11.12.2023 r. do dnia 17.01.2024 r. do godz. 15.00 w formie:

1. zbierania uwag, opinii i propozycji w formie papierowej i elektronicznej, z wykorzystaniem formularza konsultacji społecznych.
2. formularza ankiety elektronicznej
3. zbierania uwag ustnych.

Etap wdrażania i oceny programu

W proces wdrażania założeń Gminnego Programu Rewitalizacji poza wymienionymi podmiotami w strukturze wdrażania GPR zaangażowani będą również interesariusze procesu rewitalizacji, wskazani w ustawie o rewitalizacji. W ramach procesu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji, pełnić będą następujące funkcje:

- przekazywanie informacji nt. realizowanych zadań wpisujących się w założenia GPR oraz statystyk i danych pomocnych w procesie monitorowania wskaźników dla Programu;
- aktywnie, zgodnie z posiadanymi kompetencjami włączanie się w realizację zadań wpisujących się w GPR;

Włączanie interesariuszy rewitalizacji w proces wdrażania GPR będzie zapewnione poprzez:

1. Funkcjonowanie Komitetu Rewitalizacji, o reprezentatywnym składzie, który będzie organizacyjnym łącznikiem między organami gminy, a pozostałymi interesariuszami rewitalizacji.
2. Organizację konsultacji społecznych w ważnych kwestiach dotyczących wdrażania GPR (np. w sytuacji aktualizacji/modyfikacji programu).
3. Wsparcie zawiązywania partnerstw projektowych integrujących sektory.
4. Prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej promującej potencjalne źródła finansowania rewitalizacji oraz efektów podejmowanych działań rewitalizacyjnych.

Formy i narzędzia aktywnego włączenia mieszkańców w monitorowanie efektów Gminnego Programu Rewitalizacji wykorzystywane na końcowym etapie:

- debata z władzami publicznymi na temat rewitalizacji,

- warsztaty, festyny, spotkania lokalnej społeczności połączone z prezentacją efektów rewitalizacji,
- spotkania z mieszkańcami, w tym podjęcie tematów rewitalizacji podczas zebrań sołeckich.

Opisywane instrumenty powinny każdorazowo być dostosowane do lokalnych warunków oraz możliwości działania.

Proces wdrażania zostanie przeprowadzony z udziałem przedstawicieli organizacji partnerskich działających **na rzecz środowiska** (OSP Wierzbica, OSP Busówno), **organizacji pozarządowych** (Lokalna Grupa Działania „Polesie"), **podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego oraz praw osób z niepełnosprawnościami** (Warsztaty Terapii Zajęciowej w Sawinie, Klub Seniora w Wierzbicy-Osiedle) **praw podstawowych oraz równouprawnienia płci i niedyskryminacji** (Stowarzyszenie Integracji "SALIX", Koła Gospodyń Wiejskich w Wierzbicy i Ochoży).

RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI GPR

Poniżej przedstawiono planowany harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wierzbica na lata 2023-2030.

Działanie	**Okres realiacji**
Uchwalenie Gminnego programu Rewitalizacji Gminy Wierzbica na lata 2023-2030	II/III kwartał 2024 r.
Powołanie Komitetu Rewitalizacji	III kwartał 2024 r.
Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych	od 2024 r. do 2030 r.
Monitorowanie postępu realizacji	2027 r. 2030 r. (co 3 lata)
Ewaluacja on-going	2027 r.
Ewaluacja ex-post	po 2030 r.

Harmonogram realizacji projektów

Nazwa projektu (podmiot realizujący)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Rozbudowa budynku OPS w Wierzbicy na cele, związane z usługami społecznymi, dostosowanymi do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji (OPS/Gmina Wierzbica)	X	X	X				
Wdrożenie nowych usług społecznych w OPS (OPS/Gmina Wierzbica)				X	X	X	X
Remont i adaptacja budynku dworca/biblioteki na cele ośrodka kultury (Gmina Wierzbica)		X	X	X			
Promocja czytelnictwa (Biblioteka Publiczna w Wierzbicy)				X	X	X	X
Organizacja wydarzeń okolicznościowych integrujących społeczność lokalną (GOK)				X	X	X	X
Zajęcia rekreacyjno-ruchowe (GOK)				X	X	X	X
Zajęcia dodatkowe dla dzieci w wieku 9-15 lat (GOK)				X	X	X	X
Remont siedziby Klubu Seniora (OPS)							
Klub Seniora (OPS w Wierzbicy)	X	X	X	X	X	X	X
Promocja historii miejscowości w oparciu o obiekty zabytkowe oraz materiały historyczne zebrane przez mieszkańców			X	X			
Zajęcia rekreacyjno-ruchowe		X	X	X	X	X	X
Zajęcia dodatkowe dla dzieci w wieku 9-15 lat		X	X	X	X	X	X
Remont targowiska gminnego w m. Wierzbica-Osiedle				X	X	X	

SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Monitoring wskaźników produktu i rezultatu będzie się odbywał w cyklu 3 letnim w formie sprawozdań z realizacji Programu Rewitalizacji. Raporty będą przygotowywane na podstawie danych przekazanych przez podmioty wykonawcze. Za monitorowanie wskaźników będzie odpowiedzialny Zespół zadaniowy. Za monitorowanie wskaźników będzie odpowiedzialny zespół zadaniowy. Wszystkie wskaźniki zostały skonstruowane w taki sposób, iż wartość bazowa wskaźnika wynosi 0, a tendencja wszystkich wskaźników jest wzrostowa.

Wskaźniki monitorowania postępu w realizacji projektów

Nazwa projektu (podmiot realizujący)	Nazwa wskaźnika oraz planowane wartości docelowe	Sposób pomiaru wskaźnika	Odniesienie do celów programu rewitalizacji
Rozbudowa budynku OPS w Wierzbicy na cele, związane z usługami społecznymi, dostosowanymi do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji (OPS/Gmina Wierzbica)	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - zgodny ze wskaźnikiem programowym FEL – 1 szt.	Dokumentacja budowlana	Cel: 2
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - zgodny ze wskaźnikiem programowym FEL – 1 szt.	Dokumentacja budowlana	Cel:1
Wdrożenie nowych usług społecznych w OPS (OPS/Gmina Wierzbica)	Liczba nowych usług społecznych – 2 szt.	Dokumentacja OPS	Cel:2
	Liczba osób korzystających z nowych usług społecznych – 50 osób	Dokumentacja OPS	Cel:2
Remont i adaptacja budynku dworca/biblioteki na cele ośrodka kultury (Gmina Wierzbica)	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - zgodny ze wskaźnikiem programowym FEL – 1 szt.	Dokumentacja budowlana	Cel:1
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - zgodny ze wskaźnikiem programowym FEL – 1 szt.	Dokumentacja budowlana	Cel:1
Promocja czytelnictwa (Biblioteka Publiczna w Wierzbicy)	Liczba osób mieszkających na obszarze rewitalizacji korzystających z usług publicznych – 50 osób	Listy obecności	Cel: 1
Organizacja wydarzeń okolicznościowych integrujących społeczność lokalną (GOK)	Liczba osób mieszkających na obszarze rewitalizacji korzystających z usług publicznych – 50 osób	Listy obecności	Cel: 1 Cel: 3
	Liczba osób o specjalnych potrzebach korzystających z usług publicznych – 10 osób	Listy obecności	Cel: 1
Zajęcia rekreacyjno-ruchowe (GOK)	Liczba osób mieszkających na obszarze rewitalizacji korzystających z usług publicznych – 50 osób	Listy obecności	Cel: 1
	Liczba osób o specjalnych potrzebach korzystających z usług publicznych – 10 osób	Listy obecności	Cel: 1
Zajęcia dodatkowe dla dzieci w wieku 9-15 lat (GOK)	Liczba osób mieszkających na obszarze rewitalizacji korzystających z usług publicznych – 50 osób	Listy obecności	Cel: 3
Remont siedziby Klubu Seniora (OPS)	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - zgodny ze wskaźnikiem programowym FEL – 1 szt.	Dokumentacja budowlana	Cel: 2
Klub Seniora (OPS w Wierzbicy)	Liczba osób korzystających z usług publicznych – 30 osób	Listy obecności	Cel: 2

	Liczba osób o specjalnych potrzebach korzystających z usług publicznych – 10 osób	Listy obecności	Cel: 2
Promocja historii miejscowości w oparciu o obiekty zabytkowe oraz materiały historyczne zebrane przez mieszkańców (CAL Ochoża)	Liczba odrestaurowanych obiektów zabytkowych – 1 szt.	Dokumentacja budowlana	Cel: 1
	Liczba wystaw promujących historię miejscowości – 1 wystawa	Dokumentacja fotograficzna, sprawozdania z realizacji projektu	Cel: 1
Zajęcia rekreacyjno-ruchowe (CAL Ochoża)	Liczba osób mieszkających na obszarze rewitalizacji korzystających z usług publicznych – 30 osób	Listy obecności	Cel: 1 Cel: 3
Zajęcia dodatkowe dla dzieci w wieku 9-15 lat (CAL Ochoża)	Liczba osób mieszkających na obszarze rewitalizacji korzystających z usług publicznych – 30 osób	Listy obecności	Cel: 3
Remont targowiska gminnego w m. Wierzbica - Osiedle	Powierzchnia wyremontowanej powierzchni targowej	Dokumentacja budowlana	Cel: 4

Wskaźniki monitorowania GPR na poziomie celów

Cel	Kierunki działań	Wskaźnik monitoringowy	Wartość bazowa	Oczekiwany trend	Źródło danych
Cel 1. Wzrost uczestnictwa dorosłych mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym	modernizacja zdegradowanych budynków i obiektów zabytkowych w celu nadania im nowych funkcji,	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	wzrost	Dane JST
	utworzenie Gminnego Ośrodka Kultury	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	wzrost	Dane JST
	rozwój oferty rozwijania zainteresowań dla osób dorosłych (GOK i CAL Ochoża), w szczególności osób ze specjalnymi potrzebami	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	wzrost	Dane JST
	dostosowanie budynków publicznych do potrzeb osób ze	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	0	wzrost	Dane JST

	specjalnymi potrzebami, w szczególności dla osób niepełnosprawnych ruchowo i seniorów				
Cel 2. Rozwój nowych usług społecznych	remont i rozbudowa istniejących budynków w celu nadania im nowych funkcji społecznych,	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	wzrost	Dane JST
	wdrożenie nowych usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji	Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających ze wspartych dostosowanych obiektów	0	wzrost	Dane JST
Cel 3. Wsparcie rodzin poprzez zapewnienie warunków do rozwoju zainteresowań dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Liczba uczestników zajęć z obszaru rewitalizacji	0	wzrost	Dane JST
	wdrażanie programów mających na celu wzmacnianie dzieci i rodzin	Liczba uczestników zajęć z obszaru rewitalizacji	0	wzrost	Dane JST
Cel 4. Zwiększenie atrakcyjności lokalnych produktów poprzez remont gminnego targowiska	remont gminnego targowiska w Wierzbicy-Osiedle	Powierzchnia wyremontowanych przestrzeni publicznych	0	wzrost	Dane JST

EWALUACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Analiza i ocena aktualności Programu Rewitalizacji ma odpowiadać na pytanie, czy w świetle doświadczeń zdobytych w trakcie jego wdrażania program został poprawnie skonstruowany. Ocena powinna być przeprowadzana pod kątem istotnych zdarzeń i procesów, jakie nastąpiły w gminie, od momentu uchwalenia Programu przez Radę Gminy. Mogły one mieć wpływ na dezaktualizację lub konieczną modyfikację (np. w wyniku pandemii) określonych treści programu. Mogły również powstać warunki umożliwiające uzupełnienia programu o dodatkowe elementy, w szczególności nowe przedsięwzięcia lub nowe narzędzia formalno-prawne lub finansowe, które powinny podnieść kompleksowość i skuteczność programu. Ocena prowadzi do wniosków na temat potrzeby i zasadności kontynuacji, przeformułowania (aktualizacji) lub uznania Programu za zrealizowany.

Ustawa o rewitalizacji zobowiązuje wskazuje, Gminny Program Rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez wójta co najmniej raz na 3 lata , zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie. Ocena sporządzona przez wójta podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej. W przypadku stwierdzenia, że Gminny Program Rewitalizacji wymaga zmiany, wójt występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę . Do wniosku załącza się ocenę GPR zaopiniowaną przez Radę Gminy.

Gminny Program rewitalizacji Gminy Wierzbica na lata 2023-2030 zostanie poddany ocenie w następującym zakresie:

- ewaluacja on-going (2026 r.) – celem ewaluacji on-going jest ocena postępu realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wskazanych w GPR (na podstawie raportu monitoringowego), monitoring stopnia osiągnięcia celów szczegółowych za pomocą wskaźników. Dodatkowo zostanie przeprowadzone badanie jakościowe (wywiady pogłębione) wśród interesariuszy Programu w celu oceny realizacji założeń obowiązującego GPR oraz wskazania elementów i zadań, które w największym stopniu spełniły pokładane w nich oczekiwania oraz próbę dookreślenia działań, które mogłyby zostać dodatkowo podjęte (lub rozszerzone w ramach realizowanych już prac), aby rezultat prowadzonych działań odznaczał się wyższą skutecznością i efektywnością.
  Rekomendowane zagadnienia ewaluacyjne:
  – problemy w realizacji założeń programu/projekty, których nie udało się zrealizować,
  – zmiana sytuacji społeczno- gospodarczej na obszarze rewitalizacji,
  – konieczne działania naprawcze.

- ewaluacja ex-post (2031 r.) – celem oceny ex-post będzie określenie długotrwałych efektów wdrożenia GPR, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności pomocy. Z ewaluacji końcowej wynikać powinny wskazania co do dalszych kierunków polityki rozwoju Gminy, szczególnie w zakresie zdefiniowania czynników, które przyczyniły się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Programu.

  Rekomendowane zagadnienia ewaluacyjne:

  - najważniejsze i wywierające największy wpływ zrealizowane projekty rewitalizacyjne,

  – problemy w realizacji założeń programu/projekty, których nie udało się zrealizować,

  – zmiana sytuacji społeczno- gospodarczej na obszarze rewitalizacji,

  – rekomendacje działań na przyszłość.

  Rekomendowane techniki badawcze:

  Analiza desk research to technika polegająca na zgromadzeniu i przeanalizowaniu danych zawartych w tzw. istniejących źródłach zastanych. Na potrzeby badania analizie poddane zostały dane statystyczne zawarte w raportach, sprawozdaniach oraz bazach danych gromadzonych głównie przez Urząd Gminy. Na podstawie wyników monitoringu i sprawozdawczości z realizacji założeń zawartych w GPR zostanie dokonana ocena postępu realizacji wdrożenia GPR oraz ocena uwarunkowań społeczno-gospodarczych.

  Badania jakościowe - wywiady pogłębione z przedstawicielami Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych (OPS) oraz członkami Komitetu Rewitalizacji.

  Badania ilościowe – badanie za pośrednictwem elektronicznego formularza ankiety promowane na stronie internetowej Gminy oraz mediów społecznościowych pozwoli dotrzeć do szerokiego grona interesariuszy.

Zasady i tryb aktualizacji programu

Proces rewitalizacji ze względu długoletni wymiar, będzie podlegał wpływowi czynników zewnętrznych w tym niezależnych do jednostki samorządu, co implikuje konieczność założenia okresowej aktualizacji GPR oraz aktualizacji nadzwyczajnej w razie zaistnienia takiej konieczności. System monitorowania i ewaluacji będzie podstawą do podjęcia działań naprawczych i aktualizacji Programu Rewitalizacji w przypadku, gdy stwierdzony zostanie brak osiągnięcia założonych celów, zaistnieje potrzeba wprowadzenia do programu nowego przedsięwzięcia, zmiany harmonogramu realizacji, planu finansowego lub konieczność aktualizacji wskaźników. Ponadto, w przypadku wystąpienia nagłych zmian w otoczeniu wpływających na GPR, może nastąpić aktualizacja nadzwyczajna. Wprowadzenie poprawek i aktualizacji dokumentu będzie każdorazowo wymagało uchwalenia zmian przez Radę Gminy wraz z ich uzasadnieniem merytorycznym, tak by Program mógł w dalszym ciągu spełniać swoje

zadania operacyjne. Na etapie realizacji GPR mogą być włączani dodatkowi partnerzy, pod warunkiem spełniania celów Dokumentu i założonych wskaźników. Ze względu na ograniczone zasoby finansowo-rzeczowe (ograniczony budżet i potencjał instytucjonalno-organizacyjny) przedsięwzięcia, które zostaną dopisane do GPR, muszą być zgodne z politykami i programami lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi oraz z wynikać ze zidentyfikowanych pilnych potrzeb społeczności lokalnej, jak również wywierać pozytywny wpływ na osiągnięcie spójności przestrzennej i społeczno- gospodarczej. Dodatkowo będzie prowadzona obserwacja przedsięwzięć zgodnych z celami GPR, podejmowanych przez mieszkańców i organizacje pozarządowe samodzielnie lub z wykorzystaniem różnych źródeł wsparcia. W ramach kierunków działań prowadzone będą konsultacje dla mieszkańców, przez pracowników gminy. Założono również świadczenie pomocy doradczej w ramach grup samopomocowych mieszkańców, tak aby obopólnie mogli wymieniać między sobą usługi. Procedura okresowej aktualizacji GPR obejmuje następujące kroki:

- Zainteresowane podmioty, działające na podobszarach wskazanych do rewitalizacji w ramach GPR lub zainteresowane podjęciem takiej działalności, w zakresie przyczyniającym się do realizacji celów rewitalizacji, zgłaszają swoje propozycje w formie pisemnej do Urzędu Gminy Wierzbica lub zgłaszają karty przedsięwzięć umieszczone na stronie internetowej gminy.

- Wójt Gminy wraz z Komitetem ds. Rewitalizacji dokonuje weryfikacji zgłoszonych propozycji i wydaje opinię odnośnie włączenia lub odmowy włączenia zgłoszonego działania bądź innej proponowanej zmiany do GPR.

- Jeżeli planowane zmiany wymagają: włączenia do GPR nowych projektów, modyfikacji założonych celów bądź też wyznaczonych kierunków działań warunkujących powodzenie rewitalizacji, Wójt Gminy przy współpracy z Komitetem ds. Rewitalizacji podejmuje decyzję o przystąpieniu do aktualizacji GPR.

W celu przejrzystości GPR dla wszystkich zaangażowanych instytucji oraz partnerów, zmiany będą sygnalizowane w odpowiednim załączniku do uchwały Rady Gminy w postaci rejestru zmian.

OPINIOWANIE PROGRAMU PRZEZ WŁAŚCIWE ORGANY

Zgodnie z wymogami wynikającymi z art. 17 ust. 2 Ustawy o rewitalizacji zostało przeprowadzone opiniowanie projektu dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wierzbica na lata 2023-2030. Żadna z instytucji nie wniosła negatywnych uwag do dokumentu.

Poniżej przedstawiono listę podmiotów, do których skierowano pisma o zaopiniowanie dokumentu.:

- Zarząd Województwa Lubelskiego,
- Zarząd Powiatu Chełmskiego,
- Wojewoda Lubelski,
- Szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Lublinie,
- Komendant Wojewódzki Policji w Lublinie,
- Komendant Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej,
- Komendant Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Chełmie,
- Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny,
- Dyrektor Zarządu Dróg Wojewódzkich w Lublinie,
- Dyrektor Wydziału Infrastruktury Starostwa Powiatowego w Chełmie,
- Krajowy Zasób Nieruchomości,
- Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Lublinie,
- Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie,
- PGE Dystrybucja S.A.,
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie,
- Operatorzy telefonii komórkowej Orange, P4 Sp. z o.o. (Play), Polkomtel, T-Mobile Polska.

REALIZACJA GPR W ZAKRESIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH

Zapisy w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wierzbica potwierdzają zgodność z Gminnym Programem Rewitalizacji, zarówno w zakresie uwarunkowań i podejmowanej strategii rozwoju przestrzennego, jak i celów rozwojowych gminy. Brak sprzeczności pomiędzy dokumentami zidentyfikowano w ramach całej treści Studium. Synteza uwarunkowań rozwoju identyfikuje zbieżne z GPR potencjały i problemy rozwojowe. Należy zaznaczyć, że analizy dokonano tutaj w zakresie: położenia geograficznego, administracyjnego, infrastruktury funkcjonalno-przestrzennej oraz roli gminy w regionie, potencjału społeczno-demograficznego, stanu infrastruktury technicznej i społecznej, wykorzystania i uzbrojenia rolniczej przestrzeni produkcyjnej, potencjału gospodarczego, stanu zasobów i walorów środowiska przyrodniczego, uwarunkowań do zasobów wartości

kulturowych. Zatem wszystkie sfery znajdujące odzwierciedlenie w analizach dokonywanych w ramach prac nad GPR.

Również po dokonaniu analizy zakresu przewidzianych w ramach procesu rewitalizacyjnego przedsięwzięć i inwestycji, należy stwierdzić, że są one zgodne z zakładanymi kierunkami zagospodarowania przestrzennego w gminie i nie wymagają one zmian w postanowieniach Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wierzbica.

Podsumowując powyższe, na obecnym etapie prac, w wyniku opracowania i przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji, nie przewiduje się konieczności dokonywania zmian w treści studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Niemniej jednak nie wyklucza się w przyszłości zmiany studium. Wówczas zmiana studium dokonana zostanie zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i ustaleniami GPR.

MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Na obecnym etapie prac nie występuje zatem konieczność dokonania zmiany zapisów mpzp i nie przewiduje się aktualizacji jego treści. Niemniej jednak nie wyklucza się w przyszłości zmian w mpzp. Wówczas zostaną one dokonane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i ustaleniami GPR.

OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska pozytywnie odniósł się pisma z dnia 20 marca 2024 r. zawierającego prośbę o ustalenie braku potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu dokumentu pn. „Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wierzbica na lata 2023 - 2030” (GPR) w związku z przesłankami określonymi w art. 49 pkt. 1 i 2 ww. ustawy, a mianowicie realizacja postanowień opiniowanego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko oraz dotyczy on obszarów w granicach jednej gminy.

UWAGI KOŃCOWE

Gminny Program Rewitalizacji nie determinuje konieczności wprowadzenia zmian:

- w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611 oraz z 2021 r. poz. 11);
- w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3 Ustawy o Rewitalizacji;

Na obszarze rewitalizacji nie zostanie ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o Rewitalizacji.

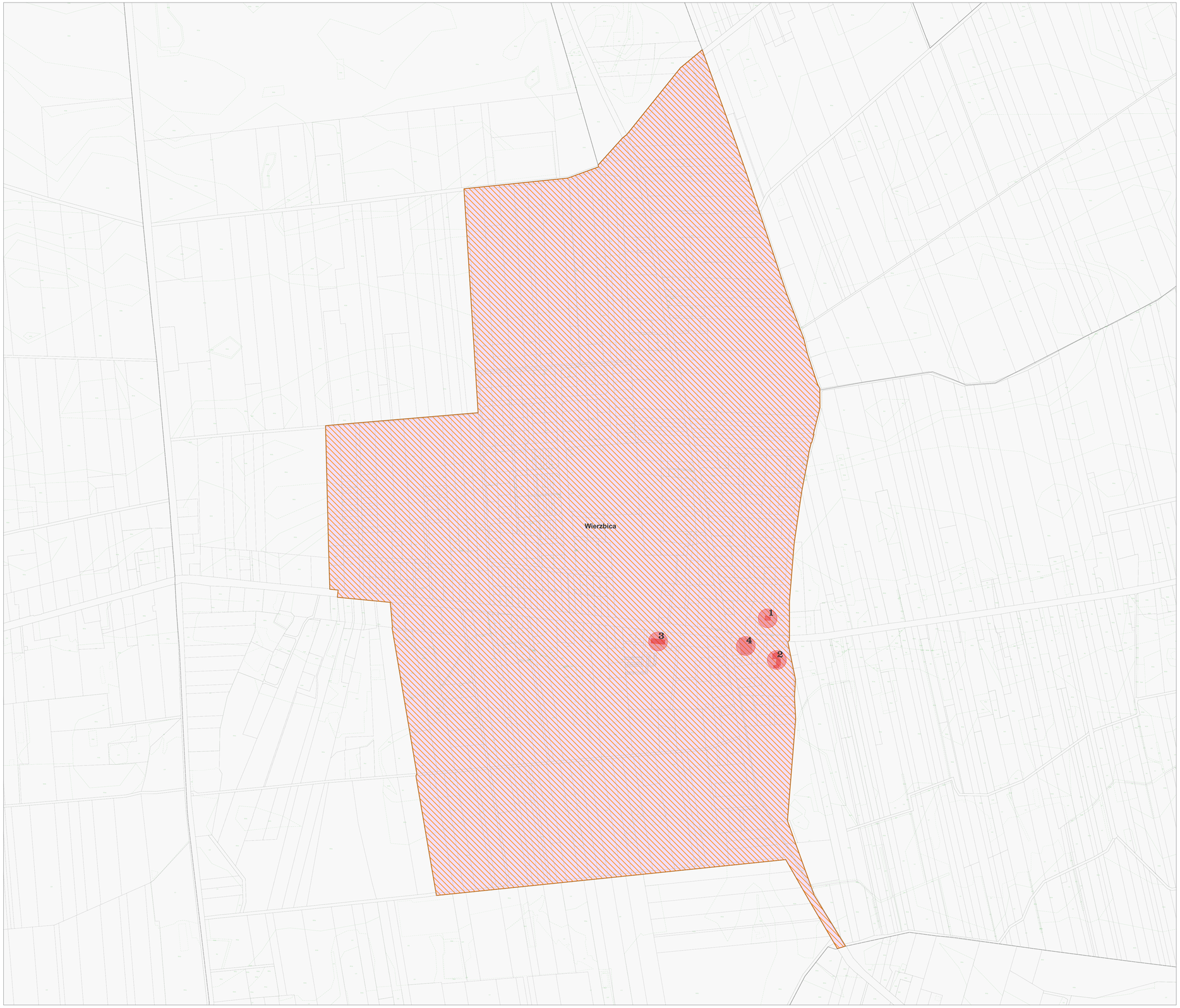
Załączniki graficzne

Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji Gminy Wierzbica - Podobszar Ochoża oraz Wierzbica – Osiedle

ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY

PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH OBSZARU REWITALIZACJI
GMINY WIERZBICA – PODOBSZAR WIERZBICA-OSIEDLE

SKALA 1:5000

	Miejsce realizacji projektu	Nazwa projektu (podmiot realizujący)
1	Centrum Usług Społecznych/ Ośrodek Pomocy Społecznej	Rozbudowa budynku OPS w Wierzbicy na cele CUS (OPS/Gmina Wierzbica)
		Utworzenie CUS (OPS/Gmina Wierzbica)
2	Gminny Ośrodek Kultury / dworzec PKS	Remont i adaptacja budynku dworca/biblioteki na cele ośrodka kultury (Gmina Wierzbica)
		Promocja czytelnictwa (Biblioteka Publiczna w Wierzbicy)
		Organizacja wydarzeń okolicznościowych integrujących społeczność lokalną (GOK)
		Zajęcia rekreacyjno-ruchowe (GOK)
		Zajęcia dodatkowe dla dzieci w wieku 9-15 lat (GOK)
3	Klub Seniora	Remont siedziby Klubu Seniora (OPS)
		Klub Seniora (OPS w Wierzbicy)
4	Targowisko Gminne	Remont targowiska gminnego w m. Wierzbica-Osiedle

obszar rewitalizacji

obszar zdegradowany

Źródła map:
Ewidencja gruntów i budynków (EGiB) – Krajowa Integracja Ewidencji Gruntów

ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY

PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH OBSZARU REWITALIZACJI
GMINY WIERZBICA – PODOBSZAR OCHOŻA

SKALA 1:5000

	Miejsce realizacji projektu	Nazwa projektu (podmiot realizujący)
1	Centrum Aktywności Lokalnej w Ochoży	Promocja historii miejscowości w oparciu o obiekty zabytkowe oraz materiały historyczne zebrane przez mieszkańców
		Zajęcia rekreacyjno-ruchowe
		Zajęcia dodatkowe dla dzieci w wieku 9-15 lat

obszar rewitalizacji

obszar zdegradowany

Źródła map:
Ewidencja gruntów i budynków (EGiB) – Krajowa Integracja Ewidencji Gruntów

